

LÁTVÁNYOS FÉNY-ÁRNYÉK JÁTÉK

FOGAZOTT PROFIL HANGSÚLYOS ÉPÍTÉSZETI MEGOLDÁSOKHOZ

fogazott profil
18/40

fogazott profil
29/33

PROFILHULLÁM LÁGY, HARMONIKUS FORMATERVEZÉSI LEHETŐSÉGEKKEL

profilhullám
10/50

profilhullám
22/100

profilhullám
34/100

profilhullám
44/200

Maximális tervezési szabadság

- Egységes, 200 mm-es beépítési szélesség
- Függőleges, vízszintes vagy átlós elrendezés
- Modulárisan kombinálható profilok
- Egyedi hosszméretek

Tartós megoldás, hosszú távra

- Robusztus, korrózióálló, szinte karbantartásmentes
- Rejtett rögzítés az egységes, letisztult megjelenésért
- Dilatációt követő szerelési rendszer

Színek, amik illeszkednek az elképzeléseishez

- Natúr alumínium (eloxálható)
- Minden PREFA P.10 szín
- RAL és NCS színek porszórt kivitelben

Alkalmazható akár látványelemként kisebb homlokzati felületeken, prémium erkélyburkolatként vagy a teljes homlokzat burkolataként.

80
ÉV
MINŐSÉG

1946 óta

M A G Y A R
É P Í T É S Z
K A M A R A

2026.
március

K Ö Z L Ö N Y
M Ű H E L Y

É P Í T É S Z

TARTALOM

A Magyar Építész Kamara hírei

Ajánló 2

Kamarai események 3

Építészeti kalandozások

Szicília 6

Építészeti közélet

Az építőipar jövője kézzelfogható közelségben 8

Fókusztema: Tervpályázatok

A tervpályázatokról 10

Szatmárcseke – Himnusz-emlékhelypályázat 12

A Magyar Természettudományi Múzeum új, debreceni kiállítóépülete 14

Salgótarján városközpont rehabilitációja építészeti tervpályázat 1. díj 17

Kápolna Pécselyen 20

Budapest IX. kerület, Óbester u. 5–7. szám alatti óvoda 23

Cserhátliget Általános Iskola, Penc 26

Új technológia

Falazás saját kézzel? Mi megmutatjuk, hogyan csináld okosan! 30

Múlt és jövő találkozása 31

A modern épített környezet 3 fő pillére 32

ÉPÍTÉSZ KÖZLÖNY-MŰHELY | ISSN 1789-0934 |

| 305. szám | 2026. március

A Magyar Építész Kamara kiadványa | Kiadja: Publicitas Art-Media Kiadó Kft. | Felelős: Nagy Ibolya, a kft. ügyvezetője

A szerkesztőbizottság elnöke: dr. Hajnóczy Péter; tagjai: Szalay Tihamér, Turi Attila | Főszerkesztő: Tutervai Máttyás

| Felelős szerkesztő: Dér Andrea | Szerkesztőség: H-1088 Budapest, Ötpacsi utca 2., telefon: (06-1) 318-2944,

(06-30) 4730-391, e-mail: szerkesztoseg@mek.hu, www.mek.hu | Hirdetésfelvétel: Publicitas Art-Media Kiadó Kft.

H-1021 Budapest, Tárogató út 26., telefon: (06-30) 964-9598, e-mail: ibolyan@publicitasart.hu, www.publicitasart.hu

A leadott anyagok tartalmáért és formai megjelenéséért a kiadó nem vállal felelősséget. A Magyar Építész Kamara elektronikus kiadványa: www.mek.hu – napi frissítés. A honlap nyitóoldalán lehet feliratkozni a heti e-mail hírlevélre.

305

Ajánló

Kedves Olvasók,
Tisztelt Kollégák!

Tekintettel a Construmára, kicsit korábban jelentkezőnk a közönlöny következő számával, de bízunk abban, hogy egyébként is mindenki kiegészítve várta az új információkat!

„Kamarai események” rovatunkban ismét beszámolunk arról, hogy mi történt az elmúlt időszakban a kamarában, megosztjuk önökkel az aktualitásokat, illetve az előttünk álló hetek programjait.

Folytatódik a másik új rovatunk, az „Építészeti kalandozások”. Ebben a rovatban olyan utazásokról, úti célokról, olyan épületekről számolunk be, amelyek

célpontjai voltak az Építész Továbbképző Nonprofit Kft. szakmai útjain az építészeknek. Ebben a számban Rabb Péter, a BME Építészettörténeti Tanszék oktatója kalauzol el minket a napfényes Sziciliába. Izgalmas történelem, lenyűgöző építészeti örökség, mediterrán életérzés, csodás ízekben gazdag gasztronómia... Talán nem kell más ahhoz, hogy újra keljünk!

„Építészeti közélet” rovatunkban beszámolunk a rövidesen megrendezendő Construma kiállításról, a kiállítás alatt tervezett kamarai rendezvényekről.

Fókusz témánkban nem megvalósult épületekről számolunk be, hanem elmélkedünk a tervpályázatokról. A tervpályázatokkal kapcsolatos kamarai koncepció kidolgozás alatt áll, a témával többen foglalkoznak Herczeg László elnökségi tag irányításával.

Az utóbbi időszak hazai pályázatainak bemutatása előtt Ulrich Tamás tollából olvashatunk egy cikket, amely az ARCH-E EU-s projektet mutatja be. A projekt fő céljai a tervpályázatokkal kapcsolatos kutatások eredményeinek és olyan hozzáférhető, elérhető és minőségorientált tervpályázati kultúra elősegítése, megismertetése mindenki számára, hogy közben támogatja az építészeket, az építészirodákat a hazai és a nemzetközi tervpályázatokban való részvételben.

Az első bemutatott pályázat a Szatmárcseke – Himnusz-emlék helypályázat díjnyertes alkotása, amelyet Turi Gergő jegyez. Faj-súlyos téma, mint ahogy az alkotó záró gondolatai is az: „A Himnusz alap gondolata, hogy nemzetünk jobb sorsot érdemel. Ezt a gondolatot igyekeztem építészetté formálni, a látogató tekintetét felemelni, és a magyar nemzet nagyságával megvilágítani.”

Ugyancsak izgalmas pályázat volt a Magyar Természettudományi Múzeum új, debreceni kiállítóépülete is, amelynek nyertes pályaművét az Építész Stúdió, a Sordo Madaleno iroda és a Buro Happold konzorciuma készítette. Mi sem jellemezheti jobban a pályaművet, mint a zárójelentés egy részlete: „A tervezett architektúra a tudományos tevékenység nyugalmát, a koncentrált elmélyülést helyezi fókuszba, amelyet a racionális térszervezés következetesen, magas építészeti minőségben szolgál.”

Kicsit más jellegű a következő bemutatott pályázat, melyet Salgótarján városközpontjának rehabilitációjára írtak ki, és amely pályázatot a Sagra Építész Kft. csapata nyert meg. A magas szín-

vonalú pályamű tervezési koncepciója az alábbi volt: „Tervezési koncepciónk egy olyan zöld környezettel gazdagított városközpontot hoz létre, ahol a várost mindkét oldalról közvetlenül övező természet egészen a központba »lefolyva«, a városi szövetet átszőve, elérhető közelségben megjelenve teszi élhetővé és különlegessé a városi miliőt.”

Egészen más léptékről szól az ezt követő meghívásos építészeti pályázat, melynek tárgya egy kápolna megalkotása Pécselyen, a Balaton-felvidék csodás természeti környezetében. A bemutatott díjnyertes terv Jankovics Tibor és Jankovics Gergő alkotása. Különleges a helyszín és nem megszokott a kiíró sem, hiszen ritka, hogy magánszemély-építtető kíván szakrális épületet építeni, és tenné ezt úgy, hogy az építtető a préház romjai fölött római katolikus kápolnát szeretne emelni, a pincét pedig a kápolna teréből nyíló családi kriptává szeretné alakítani. Különleges feladat volt, és a környezetre és a funkcióra érzékeny megoldás született.

Ismét váltunk, témát és helyszínt is, hiszen a következő pályázati munka a Budapest IX. kerület, Óbester u. 5–7. alatti óvoda díjnyertes pályaműve, amelyet a Zsuffa és Kalmár Építész Műterem készített. Igényesen, magas színvonalon megtervezett épület, amiben biztosan jól fogják érezni magukat az apró lakók. Erre biztosíték az a gondolat és cél, amelyet a tervezők a cikk elején megfogalmaztak: „Az építészettel viselkedésről és viszonyulásról is szól. Egy kisgyerek számára az első igazi találkozás a közösségi normákkal – a család védelmező buborékja után – az óvodában történik.”

Végül, de nem utolsósorban bemutatjuk a Pencre tervezett Cserhátliget Általános Iskolát, a pályázat 1. díjas tervét Sztranyák Gergely és az SZTR Stúdió készítette. A helyszín és a program különlegessége, hogy egy meglévő kastélyépülethez kell csatlakozni, azt kell bővíteni. Erre adtak a tervezők egy kortárs megoldást igényes építészeti megjelenéssel, az alábbi gondolattal: „Az építészeti koncepció vezérelve a közösségi funkciók tengelyre fűzése vizuálisan és fizikailag annak érdekében, hogy a részek a legváltozatosabb módokon tudjanak egésszé válni.”

„Új technológia” rovatunkban beszámolunk a Xella Magyarország Kft. tanácsairól a saját kezű kivitelezés vonatkozásában, a Mapei templomok szerkezeti felújításai során szerzett tapasztalatairól, valamint az URSA Salgótarján Zrt., a hőhídmentesítés és az egészséges épített környezet irányába tett erőfeszítéseiről.

A közönlöny anyagát az Építész Közönlöny online változatában, a www.epiteszkozlonny.hu oldalon tekinthetik meg.

Mint arról már többször beszámoltunk, elindult az „Építészetről mindenkinek”, a MÉK 2 hetente megjelenő építészeti podcastja. Az új évad első adásaiban velem, majd a MÉK alelnökeivel, azután Herczeg László építésszel, MÉK elnökségi taggal beszélgettünk. Ezután következett Vadász Bence DLA építész, és nem mellesleg költő, majd pedig Bene Bence építész, az Utcáról Lakásba Egyesület képviselője volt a vendégünk.

Lapozgassák 2026-ban is kíváncsisággal és élvezettel a közönlönyt!

*Tutervai Máttyás
MÉK elnök, főszerkesztő*

Kamarai események

Kamarai események című rovatunk következő részét olvashatják, amelyben beszámolunk az elmúlt időszak eseményeiről és a következő napok fontosabb határidőiről.

Január 21-én az Ötpacsirta utcában lezajlott **az év első jogi továbbképzése**, a következő fővárosi képzés a Construma keretében kerül megrendezésre.

Az országos és a Pest megyei területi kamara vezetősége **január végén** a Múcsarnokban közösen tekintette meg a **Makovecz 90 – Angyalok és építészet kiállítását**. A Makovecz Imre életművét bemutató látványos szakmai kiállításon az érdeklődőket Turí Attila MMA elnök, MÉK alelnök vezette körbe.

Január 29-én a Magyar Mérnöki Kamarával közösen egyeztettünk az **Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatósággal** az együttműködés lehetőségeiről, a **tűzvédelmi tervezők és szakértők továbbképzési kérdéseiről**, az egységes szakmagyakorlás feltételeiről. A témával kapcsolatban további egyeztetések szükségesek, célunk, hogy minden érintett azonos feltételek alapján gyakorolhassa a tevékenységét.

Január 29-én a MÉK Műemlékvédelmi Tagozata **minikonferenciát** tartott az Ötpacsirta utcában „Visszatérés Esztergomba” címmel.

Január 31-én rendezte meg Szegeden a **34. mérnökbált** a **Csongrád-Csanád Vármegyei Építész Kamara és a Mérnöki Kamara**. A jelentős hagyományokkal bíró rendezvény nagy sikert aratott a résztvevők körében.

Február 4-én részt vettünk az **építőipari kerekasztal** következő ülésén, ennek során élénk vita alakult ki a Teljesítésigazolási Szakértői Szerv működése kapcsán a tervezői pótmunkák vonatkozásában. A Mérnöki Kamara vállalta, hogy írásos koncepciót készít a megoldásról. A Közlekedéstudományi és Építésügyi Minőségellenőrző Intézet vezetője tájékoztatást adott az intézet működésének változásáról az ÉMI beolvasásának fényében. A résztvevők megállapodtak abban, hogy az ÉKM Állami Beruházások Érdekegyeztető Tanácsával kapcsolatos közös fellépés a tanács idei programjának függvényében a későbbiekben határozható meg.

Február 6-án tartottuk a legutóbbi **elnökségi ülésünket**, amely során javaslatot dolgoztunk ki az elsőfokú, országos feladatkörrel működő etikai-fegyelmi bizottság pénzügyi kérdéseire vonatkozóan, melyet a TET elé terjesztünk. Az ülés során meghatároztuk a díjszámítási szabállyal kapcsolatos teendőket, ennek megfelelően az illetékes közbeszerzési hatóságokhoz fordulunk annak érdekében, hogy a közbeszerzési eljárások során a kiírók is alkalmazzák az új díjszámításunkat. Áttekintettük az Ötpacsirta utcai székházzal kapcsolatos, az MNV Zrt. és a MÉSZ közti megállapodásból fakadó jogi és pénzügyi problémákat. Levélben kértük a MÉSZ-t, hogy a vitás helyzetet rendezze az MNV Zrt.-vel, illetve írásban jeleztük aggályainkat az ÉKM felé is. A MÉSZ ígéretet tett arra, hogy folytatja a tárgyalásokat az MNV Zrt.-vel.

Február 7-én rendezte a **Komárom-Esztergom Vármegyei Építész Kamara és a Mérnöki Kamara a 22. mérnökbált**. A jó hangulatú bálon átadták „Az év mérnöke díjat”, valamint kiállítás keretében mutatkoztak be „Az év háza Komárom-Esztergom vármegyében” pályázat díjazottjai.

Február 9-én került sor az **online formában lebonyolított országos titkári értekezletre**, melynek során az aktualitásokon túl két fő témáról egyeztettek a titkárságok: a kötelező tervezői felelősségbiztosítások ellenőrzéséről és az ehhez kapcsolódó e-ügyintézési program fejlesztési irányairól, valamint a tervezői nyilatkozat pótlásának eljárási kérdéseiről.

Február 13-án tartotta **tisztújító tagozati ülését a MÉK Terület- és Településrendezési Tagozata**. A rendezvényen szakmai előadásokat hallhattak a résztvevők az aktualitásokról Liszky Krisztinától, Vojnits Csabától és Bajnóczi-Márton Melindától. A tagozati ülés Vojnits Csabát választotta meg a tagozat elnökének.

Liszky Krisztina 16 évig volt a tagozat elnöke, köszönjük munkáját! Fontos kiemelni, hogy Krisztina a jogszabály-módosítások véleményezése, egyeztetése során mindig igen határozott és részletes szakmai véleményeket adott mind a kamara, mind a jogalkotók számára. Több szakmai tájékoztató is fűződik nevéhez, amelyek honlapunkon is elérhetőek. Ez nem a búcsú

pillanata, hiszen reményeink szerint továbbra is segíti a munkánkat, hanem a köszöneté! Szóval köszönjük!

Február 17-én adták át a győri **Széchenyi István Egyetem Építész-, Építő- és Közlekedésmérnöki Karán végzett hallgatók diplomáit**, amely során arra biztattuk a végzősöket, hogy keressék a kamarát, kapcsolódjanak be a kamara munkájába, vegyenek részt a rendezvényeinken.

Február 19-én került sor „**Az év balatoni háza pályázat**” díjátadására Balatonfüreden. A MÉK különdíját az egyik fődíjas, a „Tihanyi nyaraló átalakítása” projekt kapta, melynek tervezői: Losonczy Júlia, Gulyás Levente és Gyökér András. Gratulálunk a munkájukhoz!

Február 23-án rendezték Győrött a **magasépítő és mélyépítő technikus országos szakmai tanulmányi verseny középdöntőit**, melynek során lehetőség nyílt arra, hogy már a középfokú oktatás keretében megszólítsuk a jövő szakembereit, felkínálva nekik a kamara segítségét, közreműködését a jövőjük alakításában.

Február 24–25-én 2 napos **Területi Elnökök Tanácsa-ülést** tartottunk, melynek során megvitattuk, és elfogadtuk a májusi küldöttgyűlésre bekerülő szabályzatmódosítások koncepcióját. Részletesen áttekintettük az országos feladatkörrel működő etikai-fegyelmi bizottság működésének problémáit, melynek során egyetértés alakult ki abban, hogy egyrészt mindent meg kell tenni a bizottság zökkenőmentes működésének biztosításáért, másrészt folytatnunk kell azokat az egyeztetéseket, amelyek során el tudjuk érni, hogy a jelenlegi jogszabályi bizonytalanságok megszűnjenek, és a bizottság egyértelműen, a kamara számára is megfelelő módon kerüljön elhelyezésre a szervezeti rendszerben. A területi kamarák tájékoztatást kaptak a kamara nemzetközi kapcsolatait érintő munkáról, lehetőségekről, a pályakezdő építészek és a még fiatalabbak elérését célzó programokról, a szakmai továbbképzések és az állami beruházásokról szóló törvény kapcsán megjelenő beruházás lebonyolítói, költségzakértői és tervellenőri képzések helyzetéről, valamint az építési hatóságokkal, kormányhivatalokkal történő kapcsolattartási, egyeztetési lehetőségekről. A 2 napos tanácskozási érdekes, a jövőbeli munkát jó irányban továbbvivő együttgondolkodást eredményezett.

Lezajlott a Magyar Építész Kamara Főépítési Tagozatának február 27-i székesfehérvári regionális főépítési konferenciája. Az előadók között volt Gombos Márk helyettes államtitkár, Lantay Attila, Székesfehérvár főépítésze, Kozári Mihály Károly, a Fejér Vármegyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztályának osztályvezetője, Rumi Imre, a Főépítési Tagozat elnöke, két állami főépítész, Faragóné Godó

Mária és Fakász Tamás, valamint Liszkay Krisztina, a Terület- és Településrendezési Tagozat képviselőjében.

Március 6-án tartottuk a következő **elnökségi ülésünket**, amely során, figyelembe véve a február végi TET-en elhangzottakat, folytattuk a májusi küldöttgyűlésre előterjesztendő alapszabály, valamint etikai és fegyelmi szabályzatmódosítás előkészítését. Megvitattuk az Ötpacsirta utcai székházzal kapcsolatos, az MNV Zrt. és a MÉSZ közti megállapodásból fakadó jogi és pénzügyi problémákat, valamint a székház működésével kapcsolatos, a MÉSZ-szel a napokban folytatott egyeztetés eredményét. Megvizsgáltuk a MÉK Szakmai programok hozzájárulási alapjára beérkezett pályázatokat, valamint megtárgyaltuk a tagozatok beérkezett munka- és költségterveit.

Idén **március 25–29.** között kerül megrendezésre a **Construma** építőipari szakkiállítás, ahol a MÉK saját standdal, jogi továbbképzéssel és továbbképzési konferenciával vesz részt. A MÉK és a Hungexpo sokéves megállapodásának köszönhetően a kamarai tagok most is ingyenesen léphetnek be a kiállításra, amennyiben előzetesen regisztrálnak. A kiállítás megtekintéséért járó 1 továbbképzési pont igazolás a MÉK standján lesz átvehető. A kiállításra az ingyenes belépési regisztrációs link és a részletes Construma-tájékoztató a MÉK honlapján érhető el. Fontos jeleznünk, hogy azoknak is szükséges az ingyenes belépésért regisztrálniuk, akik a szerdai jogi vagy a csütörtöki szakmai továbbképzésünkön vesznek részt!

A **Hajdú-Bihar Vármegyei Építész Kamara** az előző évhez hasonlóan **2026 nyarán** ismét **építőtábor** megszervezését tervezi, melynek helyszíne a Debreceni Szakképzési Centrum Péchy Mihály Építőipari Technikum belső udvara és kapcsolódó külső területei. A pályázatok részletes ismertetője elérhető a területi kamara és a MÉK honlapján.

A korábbi híreinknek megfelelően az **elektronikus aláírással kapcsolatos anomáliák felszámolásán** továbbra is dolgozunk. A jogalkotóval történő kommunikációt lassítja, hogy közeledik az országgyűlési választás.

Az elmúlt időszakban **több egyetemi hallgató is kérte a kamara segítségét abban, hogy a készülő szakdolgozatához készített kérdőívét a tagság felé közvetítsük.** A fiatalok felé történő nyitás szellemében nyitottak vagyunk az ilyen kérésekre, reméljük a tagok nagy számban segítik majd válaszaikkal a diákok munkáját.

Kéthetente csütörtökön jelenik meg az Építészetről mindenkinek című podcast újabb adása. A két legutóbbi adásban **Herczeg László** építész, a MÉK elnökségi tagja, a BÉK elnöke, illetve **Vadász Bence** építész volt a beszélgetőtársam. A podcastok elérhetőek a MÉK honlapján.

ArchiCAD Add-on:

Austrotherm rétegrendszerkesztő modul

SCAN ME

Jó épületet csak akkor tudunk létrehozni, ha helyesen alakítjuk ki a határoló szerkezetek rétegrendjét. Ebben nyújt segítséget az Austrotherm rétegrend szerkesztő, melynek alkalmazásával a tervezők valódi réteges szerkezetekkel tudnak elindulni a tervezés során. A rendszer **ArchiCAD 26, 27 és 28** alatt is működik, Windows és MacOS operációs rendszereken egyaránt.

Az Austrotherm rétegrendszerkesztő modul főbb jellemzői:

- /// előre definiált rétegrend sablonok
- /// hőszigetelőanyag típus és járatos vastagság kiválasztása legördülő listából; elkerülhető a téves anyagválasztás
- /// javasolt vastagság ÉKM rendelet szerint
- /// hőátbocsátási tényező számítása
- /// új rétegrendi elem hozzáadása beépített építőanyag adatbázisból
- /// kedvencek tárolása
- /// inhomogén rétegrend megadása
- /// legfrissebb információk közvetlenül a honlapról

Időtálló minőség

Szicília

Görög színház,
Taormina

Szicília más, mint amit Olaszország bármelyik részéről gondolnánk. Ha Garibaldi a mi Türr Istvánunk és Tüköry Lajosunk segítségével nem éppen itt indítja el a királyságot egyesítő harcát, ez a sziget ma talán nem is lenne olasz. Luccio Dallai idézve egyébként is inkább inkább görög, arab és normann – és maradt is volna az szívesen. Az olasz csizmához, mely évszázadok óta labdaként rugdossa – akár a térképen –, szinte csak annyi köze van, hogy a nagy szegénységben innen vándoroltak oda sok ezren. Ennek következtében különösen a sziget belseje lakatlannak tűnik. A vándor útja itt elhagyott, leégett házak és kiszáradt földek között vezet. Az utóbbi másfél száz évben Szicília mintha csak a maffiát adta volna a világnak, mely a 19. század közepén a Palermo környéki citrusültvényeken szökkenet szárba, hogy a 20. század derekára befonja Amerikát és az olasz politikát – nemegyszer akár miniszterelnököstül is.

De Szicília ennél sokkal több. A Földközi-tenger közepén ülve évezredek át megkerülhetetlen állomás volt a nagy birodalmakat összekötő beltenger minden utasa számára, szállítson az árukat vagy akár szellemi javakat.

Levanzo szigete, vagy a Palermo melletti Monte Pellegrino barlangja az emberi jelenlét 10-15 ezer éves emlékeit őrizte meg. A Siracusa környezetére lokalizálható Stentinello-kultúra szoros kapcsolatot ápolt a máltai nagy megalitikus templomokat építő néppel, akiket később érintette a Szicília DK-i szegletében virágzó és mészkőfalba mélyített monumentális temetőket hátrahagyó Castelluccio-kultúra is. Szicília három legendás népe (a szikánuszok, a szikélék és az elümiáiak) közül legalább kettő a 7-8 ezer évvel ezelőtti nagy népvándorlás során került ide, míg a harmadik a tengeri népek egyike lehetett, melyek i. e. 1200 táján alaposan felforgatták a Földközi-tenger keleti medencéjét.

Ezeket i. e. 1000 táján a föníciaiak követték, akik nagy távlatú utazásaik során megpihentek itt, a sziget déli, illetve nyugati partjain. Tőlük nem sokkal lemaradva érkeztek a túlnépesedett anyaországból gabonatermő földeket és az állataik számára legelőket kereső görög gyarmatosok. Ők kezdetben inkább a sziget keleti oldalát szállták meg, de később a déli és a belső területeket is benépesítették. Partközeli városaik számtalan emléke maradt fenn az utókor számára. Taormina közismert, vagy Segesta nem kevésbé látványos helyre épített színháza mellett említést érdemel Catania görög színháza, leginkább az elhelyezkedése miatt: a színház romjai későbbi lakóházakkal körbevéve magasztos értelemben jelenítik meg a „hátsóudvar” fogalmát. A szicíliai görög templomépítészet hatalmas (néhol 100 métert is meghaladó hosszúságú) templomokkal

dicsekedhet (Agrigento, Selinus). Ezek egyetlen kivételtől eltekintve mind dór templomok, melyek nemcsak a méretükkel, de az oszloprend sajátosságaiból is következően erőteljességet és markáns férfierőt – homéroszi, vagyis már nem műkénéi, de még nem is athéni klímát – sugároznak magukból. Közülük talán a segestai templom a legkülönlegesebb, melyet építetői a punoktól megrettenve félbehagytak. Ez a félkész épület jól illusztrálja a korabeli kivitelezési folyamat számos lépését.

Szicília görög városai koruk metropoliszai voltak, Siracusa lakosainak száma jóval meghaladta Athénét is. Legjelentősebb szerepüket a peloponnészoszi háborúban játszották el. Az itteni városok legtöbbjét Megara és Korinthus alapította, így önkéntelenül is az Athénnal szemben állók oldalán találták magukat. Itt, Siracusában zajlott az a hatalmas csata, melyben a Spárta által vezetett Peloponnészoszi Szövetség végső és megsemmisítő csapást mért Athénra, melynek következtében Athén örökre elvesztette a kultúrtörténetben betöltött korábbi domináns szerepét.

A görög építészet alkotásainak jó részét a későbbi korok leginkább kőbányának használták, de akadt néhány templom, mely keresztény templomként élt tovább. Ilyen az agrigentói Concordia templom, vagy a Siracusa Ortigia félszigetének székesegyháza, mely az egykori peripterosz templom oszlopközének befalazásával jött létre.

A korai kereszténység több tekintetben is megnyilvánult Szicíliában. Előbb a Rómába tartó Szent Pál siracusai utazásában (miután Máltán hajótörést szenvedett), majd vértanúk önfeláldozásában, akik között itt több fiatal nő is volt: Szent Ágota Cataniában, Szent Lúcia Siracusában. Később Szicília a szentföldi zarándokok, majd a keresztetek fontos bázisa lett, különösen Messina. Itt már annak is hajóra kellett szállnia (mint például Oroszlánszívű Richardnak), akik egyébként irtóztak a tengeri utazástól. A visszafelé irányuló forgalom kiszolgálását biztosította ugyancsak Messinában a német lovagrend kórháza. Itt ápolták többek között Cervantest is, aki a lepantói csatában szenvedett súlyos sérülést.

A görög-római világot a germán törzsek – Szicíliában előbb a vandálok, majd a gótok – vándorlása pezsdítette fel. Őket Justinianus bizánci seregei szorították ki, két-három békésebbnek tűnő évszázadot megalapozva. Ezt a 9. század során az Észak-Afrikából érkező arab hódítás törte meg, melynek során a teljes szigetre kiterjedő emirátust hoztak létre Palermo központtal.

A 10-11. századi Dél-Itália viszonyait a longobárd hercegek és grófok, a bizánciak, az arabok és az erejét ekkor próbálni kezdő pápaság közötti szüntelen harc határozta meg. Ebbe léptek be – nem csendes szemlélőként – a birtok nélkül maradt másod- és harmadszülött normannok, akik kisebb-nagyobb oldalváltások után végül a pápa mellett horgonyoztak le. Döntően a normann túszként vegetáló pápák támogatásának köszönhetően Dél-Itáliában és Szicíliában is tartósan meg tudták vetni a lábukat. 1091-ben zárult le Szicília elfoglalása. Az ezt követő évszázad nemcsak Szicília, de túlzás nélkül az európai kultúra nagy időszaka volt. A normannok – érdekeiket felismerve – olyan világot működtettek, ahol négy nyelven (görögül, arabul, latinul és héberül) beszéltek a kultúrák, vallások és népek békés egymás mellett élésének bizonyosságául. De működésük nem korlátozódott a szigetre. Második uralkodójuk, II. Roger, saját képességei mellett kihasználva

Szicília geopolitikai jelentőségét, Európa legbefolyásosabb politikusa volt a 12. század derekán. Palermói udvara pompájában a bizánci császárokéval vetekedett, nem véletlenül. A szicíliai normann építészet csodálatosan színes kaleidoszkópja az ókeresztény, a bizánci, az arab és a normann sajátosságoknak. Mindenhonnan a legjobbat vették át és a legjobb minőségben. A mozaikokat például mindig konstantinápolyi mesterektől rendelték. II. Roger palermói palotája (Palazzo dei Normanni) és annak kápolnája (Cappella Palatina), az admirális által építtetett La Martorana, illetve az utódai alatt épült San Cataldo-templom és a székesegyház, illetve a Zisa-palota, valamint a cefalúi, meg a monrealei székesegyház fényesen illusztrálja a szicíliai normannok igényességét és gazdagságát. Ez utóbbit egyébként az otthonmaradtak is számon tartották, nem véletlenül jártak le ide kunyerálni. És a kölcsönpénz mellett építészeti is vittek innen magukkal, erről később számos angliai normann épület fog tanúskodni. A normannokat Barbarossa Frigyes fia, VI. Henrik révén a hohenztaufok váltották, a pápai udvar nem kis bosszúságára. Henrik fia és utóda, a már Dél-Itáliában született II. Frigyes annyira a hely szülőtte volt, hogy uralkodása alatt a német-római császári adminisztráció arabul levelezett. Egyébként is ebben a korban Sziciliában inkább szólaltak meg az emberek görögül és arabul, mint latinul.

A szicíliai hohenztaufok pápák által nagy nehezen kibőjtölt és kiimádkozott elmúlását az Anjouk, pontosabban Anjou Károly rövid uralkodása követte, akit 1282 húsvétján egyetlen éjszaka alatt kiakolbóltottak francia társaival együtt a Bizánc és Katalónia által felheccelt helyiek, hogy aztán Károly – a mi Károly Róbertünk dédapja – kénytelen legyen megelégedni nápolyi trónjával. A nevezetes esemény, melyet szicíliai vecsernyének neveznek, a palermói ciszterci templom előtt robbant ki.

Az Anjoukat ezután az Aragón-Katalán-dinasztia követte, Péter királlyal a trónon, majd követhetetlen dinasztikus házassági kapcsolatokon keresztül Kasztília, illetve a spanyol királyság folytatta ezt. A katalán periódust a trecento vaskos késő gótikája, kora reneszánsza jellemzi (Taormina, Palazzo Corvaia, illetve az erőszerű székesegyház), de előfordul iszlám mintakövetés is (Messina, Santissima Annunziata dei Catalani). Ezek mellett a városokban, különösen a városi szerzetesrendek templomaiban a gótika (Palermo, ferences templom, illetve volt dominikánus templom), majd a reneszánsz világa (Palermo, Ágostonos

templom kerengője) érhető tetten. Ugyanez a folyamat mutatkozik meg a városi palotákon is. Ezek közül a palermói kikötő közelében álló Palazzo Chiaramonte méltó leginkább az említésre, mert ennek rekonstrukcióját Carlo Scarpa tervezte. Ha már a rekonstrukciónál tartunk, érdemes megemlíteni Cefalú városi palotáját, melyet egy barokk kolostorból alakítottak ki. Ennek főhomlokzata éppen talán a dísztelensége miatt impozáns (Pasquale Culotta és Bibi Leone, 1990).

Az egyre erősödő spanyol hatások következtében az időközben kialakult barokknak Sziciliában végül a legnehezebb, legvaskosabb, szinte már dél-amerikai változata honosodott meg (Palermo, Santa Caterina, Gesù), de ez sem tűnik nyomasztónak a sziget színpompás háttérében. A barokk villaépítészet egy különös eleme a Villa Palagonia Bagheriában (Tommaso Napoli, 1715), melynek a vidámparki elvarázsolt kastélyt idéző tükörfelületű mennyezetei és teknőboltozatai, valamint a mindent elborító torz szobrok keltette vásári hangulat Európa-szerte ismertté tette a helyet, olyan érdeklődőket is idevonzva, mint Goethe vagy később Alexandre Dumas.

A polgárosodás 19. századi időszakában számos középület épült. Közülük is kiemelkednek a színházak. Ilyen a város szülőltéréről elnevezett cataniai Bellini Színház, vagy Palermo két nagy színháza, a Teatro Politeama és a Teatro Massimo, amit a nem palermói átlagemberek leginkább a Keresztapa című film zárójelenetéből ismernek.

A 20. század elejének art deco építésze sem kerülte el a szigetet. Erre talán a palermói tűzoltólaktanya (Palazzo Dei Vigili del Fuoco, Luigi Matteoni, 1936) a legszebb példa, szinte közvetlenül a Teatro Massimo mögött.

A laktanya mellett ugyanakkor egy másik, építészettörténeti szempontból jelentős épület is áll. A Tempio Munito Fortezza Mistica (Guiseppe Spatisano, 1939) szentélyként és a hadirokkantakat segítő szociális intézményként épült, immár a fasiszta építészet elvei szerint, akárcsak a monumentális postapalota (Palazzo del Poste, Angiolo Mazzoni, 1934), amelynek homlokzati kollonádja már csak a léptéke miatt is lenyűgözi az arra járókat.

Az Építész Továbbképző Nonprofit Kft. eddig 15 alkalommal szervezett tanulmányutat Sziciliába e sorok írójának szakmai vezetésével. A következő út idén ősszel várható.

A cikket írta és a fotókat készítette: Rabb Péter

*A bal oldali képen:
félkész templom,
Segesta;
a jobb oldalin:
Cefalú látképe*

Az építőipar jövője kézzelfogható közelségben

Innováció és szakmai párbeszéd a CONSTRUMA fókuszában

Az építőipar az elmúlt időszak gazdasági és piaci bizonytalanságai közepette is bizonyította alkalmazkodóképességét: a szereplők egyre tudatosabban fordulnak az innováció, a hatékonyságnövelés és a szakmai együttműködések irányába. Ebben a kontextusban a 2026. március 25–29. között megrendezésre kerülő CONSTRUMA nemzetközi építőipari szakkiállítás nem csupán egy esemény, hanem stratégiai jelentőségű szakmai fórum, amely stabil platformot biztosít a tudásmegosztásra, az üzleti kapcsolatok erősítésére és az ágazati párbeszéd elmélyítésére.

A kiállítói jelenlétet idén is az a markáns szakmai igény határozza meg, hogy a piaci szereplők bemutassák azokat a technológiai és szervezési megoldásokat, amelyek fenntarthatóbb,

erőforrás-hatékonyabb és versenyképesebb működést tesznek lehetővé.

Az idei év egyik hangsúlyos üzenete, hogy az építőipar jövője már a jelenben formálódik, és ez a kiállításon kézzelfogható módon is megjelenik. Az automatizáció és a robotizáció térnyerését példázza a falazórobot élő bemutatója, amely működés közben demonstrálja a digitalizáció és a gépesítés gyakorlati alkalmazhatóságát a kivitelezésben.

A mérnöki és kézműves hagyományok iránti tisztelet szimbolikus megjelenítése lesz a 130 éves Szabadság híd mintegy három méter magas fakettijének helyszíni megépítése, amely az ácsmesterség szakmai tudását és az építőipari örökség időálló értékeit egyaránt reflektorfénybe helyezi.

A programkínálat része az állványépítő verseny és a vezetett szakmai séták sorozata, amelyek strukturált keretet adnak a kiállítói innovációk mélyebb megismeréséhez. A szakmai tartalom gerincét idén is a konferenciák és továbbképzési lehetőségek adják. Az Építési Vállalkozók Országos Szakszövetsége által szervezett „Otthon Európában – Lakhatási párbeszéd” konferencia az ágazat egyik meghatározó fóruma, amely a lakhatás, az építési piac és a szabályozási környezet aktuális kérdéseit elemzi.

A Magyar Építész Kamara és a Magyar Mérnöki Kamara szakmai programjai tovább erősítik a rendezvény szakmai súlyát, lehetőséget biztosítva az építész- és mérnökszakma képviselőinek a továbbképzésre, a tapasztalatcserére és a legújabb trendek megismerésére.

A CONSTRUMA célja változatlan: olyan komplex, magas szakmai színvonalú találkozási pontot teremteni, ahol az innováció, a szaktudás és a személyes kapcsolatok egymást erősítve járulnak hozzá az építőipar hosszú távú stabilitásához és fejlődéséhez.

A Magyar Építész Kamara és a HUNGEXPO Zrt. közötti megállapodás értelmében a kamara tagjai számára a kiállítások megtekintése regisztráció ellenében díjmentes.

Regisztráció: www.construma.hu/mek

MÉK továbbképzési pontos programok:

- » A CONSTRUMA nemzetközi építőipari szakkiállítás megtekintéséért a Magyar Építész Kamara 1 továbbképzési pontot ad, minimum 3 óra kiállítási látogatásért (1 továbbképzési pont, bírálati sorszám 2026/53).
- » A Magyar Építész Kamara továbbképzése szakmagyakorlók részére.
- » *A standok idén is életre kelnek* címmel vezetett szakmai séták, ahol a kiállítók és a szakma találkozik (1 továbbképzési pont, bírálati sorszám 2026/80).
- » A Magyar Bútor- és Faipari Szövetség *A változó fa és szerepe a kortárs építészetben* c. konferenciája (akkreditáció folyamatban).
- » A Kőfaragó és Műkőkészítő Vállalkozók Országos Ipartestülete konferenciája (akkreditáció folyamatban).

A CONSTRUMA szakkiállítás társrendezvénye az OTTHONDesign otthonteremtési szakkiállítás, amely a belsőépítészek számára olyan inspirációs és kapcsolatépítési platform, ahol a személyre szabott, jóllétközpontú otthon koncepciója konkrét termékekben, anyaghasználatban és térszervezési megoldásokban jelenik meg. A természetes alapanyagok, ergonomikus bútorok és a komfortot támogató technológiák első kézből ismerhetők meg, miközben a MAGYAR DESIGN stand a hazai designszakma aktuális kínálatát mutatja be.

Az OTTHONDesign így friss szakmai impulzusokat, új beszállítói kapcsolatokat és piaci szempontból is hasznosítható megoldásokat kínál a tervezési gyakorlat számára.

A kiállításokkal egy időben a HUNGEXPO területén kerül megrendezésre a Szakma Sztár Fesztivál.

Látogasson el Ön is a CONSTRUMA nemzetközi építőipari szakkiállításra!

Találkozunk 2026. március 25-29. között a HUNGEXPO-n!

További információ: www.construma.hu

A tervpályázatokról

A mostani Építész Közlönyben hat magyar pályázat győztes terveiről szerepel ismertető cikk.

Magyarországon az építészeti pályázatok nagy korszaka a 19. század volt, az első megépült jelentős pályázati mű a Magyar Tudományos Akadémia palotája, majd követte ezt az Operaház és a Parlament épülete.

Az épített környezet minősége ezért nagy társadalmi jelentőséggel bír a társadalom számára. Az építészeti tervpályázatok alkalmazása hatékony eszköz az összetett feladatokat innovatív és fenntartható megoldásainak megtalálására.

2012-ben a MÉK megjelentette „Építészeti pályázatok – Terv a sikerhez” című a egy 36 oldalas igényes kiadványát az ezredforduló utáni sikeres tervpályázatok alapján megvalósult épületekről és egyben tájékoztatást és útmutatót adott a tervpályázatok lefolytatásához.

Itt kapcsolódnék a kamarai honlapon és a közlönyben már többször bemutatott ARCH-E projekthez.

Mi ennek a projektnek a lényege?

Ez a projekt 2022-ben az osztrák és a német kamara kezdeményezésre szerveződött, és az Európai Unió jóváhagyása és társfinanszírozásával és támogatásával 2023. március elején indult, és aktív közreműködője a Magyar Építész Kamara (MÉK) is, kilenc más nemzeti kamarával és együttműködő partnerekkel együtt. Ehhez projekthez az utóbbi időszakban csatlakozott Portugália, Olaszország, Észtország és Románia is.

A projekt fő céljai a tervpályázatokkal kapcsolatos kutatások eredményeinek és olyan hozzáférhető, elérhető és minőségorientált tervpályázati kultúra elősegítése, megismertetése mindenki számára, hogy közben támogatja az építészeket, az építészirodákat a hazai és a nemzetközi tervpályázatokban való részvételben, megkönnyíti az építész kamarák és szakmai szervezetek közötti ismeret és tudás átadását, és felhívja a figyelmet a nyílt tervpályázati környezet fontosságára társadalmi-politikai szinten is.

Örvendetes, hogy 2025-ös évben a közlönyben szereplő 6 pályázatból három állami szerv (ÉKM), kettő önkormányzat és egy magánbefektető cég által kiírt tervpályázat. A kamarán keresztül tavaly összesen 14 tervpályázat jelent meg, és ebben volt egy magánszemély által meghirdetett meghívásos pályázat is. Az utóbbi években az MMA Építőművészeti Tagozata is aktív résztvevője a pályáztatásnak, főleg a 40 éve alatti fiatal építészeknek kiírt feladatokkal.

Az építész tervpályázatok közel két évszázada a kiváló minőségű, innovatív és fenntartható építészeti tervezés sarokkövei. Tisztes, átlátható és versenyképes tervezési folyamatot kínálnak minőségi építészeti megoldások előállítására mind az állami, a közbeszerzési- és mind a magánberuházású projektekhez.

A magas képzettséget igénylő szakmák közül az építészirodák általában viszonylag kis létszámú szervezeti formákban működnek a többi ágazathoz képest. Az építészek 92%-a legfeljebb 5 fős irodákban dolgozik, a praxisok többsége, 68%-a egyszemélyes kis iroda, és mindössze csak 3% a 10 főnél nagyobb építésziroda (adatok az ACE ágazati tanulmány, 2024).

Ezekből a számokból is kiderül, hogy a szakma jelentős része eleve nem versenyképes egy pályázatban, mert egyrészt viszonylag rövid idő alatt nagyon nagy az erőforrásigénye egy pályázatnak,

ugyanakkor jelentős (ön)költségekkel jár egy-egy pályamunka elkészítése, becslések szerint ez kb. 3-5 millió forint között van. A kis méretű irodák ekkora anyagi terhet nem tudnak bevállalni. Sokszor időszakos társulási formában pályáznak, mondván, ha nyerünk, majd megoldjuk ezeket a kérdéseket.

Sajnos azt is látni kell, hogy a tervpályázatok jelentős részéből nem lesz megbízás, aminek reményében az építészek dolgoznak.

Néhány megfontolandó javaslat a tervpályázatok kapcsán:

» A nyílt tervpályázati eljárások támogatása

Törekedni kellene arra, hogy az ajánlatkérő szervezetek (állami és magán) minél több nyílt tervpályázati eljárást indítsanak a vonatkozó előírások betartásával. A meghívásos tervpályázatok esetében is célszerű lenne a meghívottakon kívüli tervezőcsapatok részvételét megengedni (vegyes eljárás), ezzel is bővítve az adott eljárásban benyújtott pályaművek számát.

» A tervpályázatok nemzetközivé tételének lehetősége

Ajánlatos lenne a nemzeti értékhatár feletti pályázatokat is nemzetközivé tenni, nem csak az uniós értékhatár feletti tervpályázatokat, mivel ezek új építész gondolatokat, megközelítéseket hozhatnak, illetve a nemzetközi együttműködés irányába mozdítanak az építészirodákat. A várható előnyök valószínűleg a hazai irodákat is mobilizálná az együttműködés irányába, és számos új tapasztalatot, ismeretet hozhatnak a helyi irodáknak (pl. fenntarthatóság, karbonlábnyom csökkentése, építőanyagok újrahasonosítása, klímaváltozások kezelése stb.).

» A tervpályázatok előkészítése

A tervpályázatok nemzetközi gyakorlata és az ARCH-E kutatási eredmények azt mutatják, hogy minél körültekintőbb a pályázat előkészítése, pontosabb a tervezési program és a feladat megfogalmazása, annál magasabb a benyújtott tervpályázati munkák építészeti minősége. Ez részben a kiíró/bírálbizottság felelősége is, de egy nagyobb pályázat esetében mindenképpen célszerű előkészítő-tanácsadó szakmai csapatot felállítani erre a feladatra.

» A tervpályázati bírálbizottság megfelelő szakmai összetétele

A kompetens szakmai zsűri növeli a jelentkezési kedvet, mert bizonyosságot nyújt a pályázók számára, hogy a pályázat szakszerű módon és szakmai alapon lesz kiértékelve.

» Megfelelő ütemezés összeállítása

Kellő hosszúságú időt kell hagyni a pályázóknak, már a részvétel, a jelentkezés eldöntéséhez is, és utána a pályázati koncepció kidolgozásához, a beadandó tervek elkészítéséhez. A túl rövid határidők elriasztják az építészeket, mert nagy intenzitású munkaráfördítást igényelnek, ami a kisebb létszámú irodák esetében sokszor nem lehetséges. A gyors munka nem segíti elő a minőségi munkát, a megfelelő mélységű átgondolást, a tervek megfelelő kiérlelését, feldolgozását.

» A feladathoz arányosan megállapított mennyiségű és tartalmú beadandó műszaki tervek

A fontos tervértékelési szempontok összeállítása és dokumentálása a tervpályázati kiírásban.

A tervpályázat kiírásában kerülni kell a túlzott mennyiségű terv megkövetelését, a tervezési feladat szempontjából lényeges meghatározó elemekre kell összpontosítani. A beadandó munkarészek, tervlapok kidolgozása esetében is a szükséges műszaki tartalom pontos megállapítása, a tervek léptékének választása és a benyújtás módja (digitális vagy nyomtatott tervlapok), a titkosság folyamatos biztosítása.

- » Tervpályázatok kiírása fiatalok, pályakezdő építészek számára

Bizonyos kisebb léptékű beruházások esetében javasolható lenne csak fiatal építészek/építészirodák (pl. max. 35-40 év) számára kiírni a(z) (ötlet)tervpályázatot, hogy szakmai tapasztalatot és ismertséget szerezzenek, és amivel a referencialistájukat is bővíthetik, ami segíteni tudja szakmai karrierjüket is.

A tervpályázat esetleges megnyerése után kiváló munkaszerzési lehetőséget kínál a fiatal építészek, pályakezdő irodák számára.

- » A főépítészek tájékoztatása a tervpályázati lehetőségekről

A Magyar Építész Kamarában a tavalyi évben jött létre a Főépítési Kollégium, tagjai fontos szerepet játszanak az önkormányzatok által irányított településeken a településfej-

lesztések kidolgozásában, illetve a településen tervezendő épületek építészeti követelményeinek megfogalmazásában. Ők javasolhatnak pályázati eljárásokat az építészeti vagy településrendezési tervek beszerzésére, illetve vehetnek részt a bírálóbizottságok munkájában, a pályázati eljárás lefolytatásában.

Végül egy zárógondolat: Az ARCH-E tanulmánykötet konzorciumi közös szakmai ajánlásokat fogalmaz meg az EU közbeszerzési irányelvek 2026-os tervezett változtatására, és az építészek javaslatait is tartalmazza. Ez utóbbinak a lényege az építészeti tervezés, ideértve a tervpályázatok is, mint szellemi termékek, az alkotó tevékenység megfogalmazása az új EU-s közbeszerzési irányelvekben, és ne a „szolgáltatás” legalacsonyabb ára legyen a legfőbb döntési szempont. Az építész szakmának is végig kéne gondolnia, milyen konkrét változásokat javasolna a közbeszerzési törvény módosítására.

Az ARCH-E projektről több alkalommal tartottunk előadást a kamarai tagoknak, ezenkívül az Ybl Miklós Építéstudományi Kara tudományos konferenciáján, az említett kiadványok pedig a MÉK titkárságán elérhetőek.

*Ulrich Tamás
MÉK Titkárság
ARCH-E projekt*

A láthatatlan hőszigetelés

Schöck Isokorb® T és XT

 SCHÖCK
Megbízhatóságra építve

Kecses, vékony erkélyvonalak hőhid nélkül. A Schöck Isokorb® elem innovatív, időtálló megoldás a homlokzat minden problémás csomópontjára pl. erkély, attika, mellvéd. Alkalmazásával csökkenthető a hőveszteség és megelőzhető az esetleges épületkárok. További információért látogasson el a www.schoeck.com weboldalra.

Szalmárcseke – Himnusz-emlékhelypályázat

Ritka az olyan tervezési feladat, ahol az építészet mesélni tud.

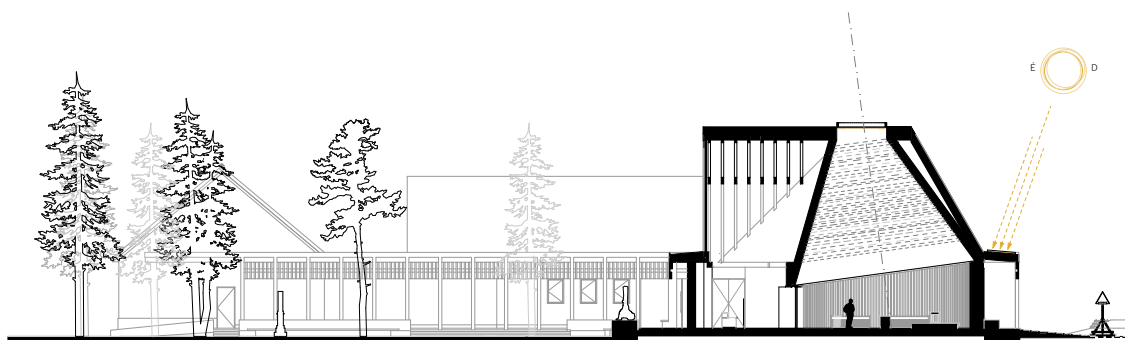
A 2025 elején kiírt Himnusz-emlékhelypályázatnál az volt az érzésem, hogy a méltó épülettervnek egy ilyen réteget is hordoznia kell.

A tervezés belülről indult: a kiállítótér egy egybefüggő 100 négyzetméteres helyiség, itt volt arra lehetőség, hogy az építészeti formálás jelentést hordozzon. A tér kör alakú, 11 méter átmérőjű, ferde tengelyű agyagbeton kupola fedí. Ez a megpróbáltatások súlya alatt növekvő szerkezet Magyarország minden szegletéből származó agyag rétegzéséből épül, mely a tetején beszűrődő fény felé irányítja tekintetünket, a szebb jövő, a vig esztendő felé.

A felülvilágító moduláris, színes prizmából összeálló szerkezet, mely nemzetünk nagyjait szimbolizálja, befelé kellő szabad helylyel, így minél több emberre lehetünk büszkéek, a kupola annál fényesebben ragyog.

Az észszerű tervezési program egy ezer négyzetméteres épületet fogalmaz meg, melynek egytizede a kiállítás, a maradékot gyakorlatilag egy faluház funkcióival tölti fel. Adódik tehát, hogy

a két funkciót két célcsoport fogja használni: a messziről jött látogatók és a helyi lakók. Nem szerettem volna ezt a két dolgot kettéválasztani. A kiállítás az épület középpontjában ül, ahogy az iskolás csoportok leszállnak a tengelyben elhelyezett buszmegállóban, egy falusi fás téren keresztül jutnak el az előcsarnokba, majd a kiállítótér után a foglalkoztatóba, végül a hátsó kertbe, amely mellett a buszparkolóból indulhatnak haza. A tengelyes szimmetria a teret körbeölelő épület végein változik. Egyik oldalt a meglévő egészségháza finoman rásimul, bejáratának előtetőt és akadálymentes feljutást biztosít, míg a másik oldalon a körbefutó tornác fedett-nyitott piactérré bővül. Az épület telepítése egyszerű gesztus: Szalmárcseke főutcáján szép, rendezett sorban követik egymást a kis előkertes házak, az emlékhelynél ez az utca térré szélesedik ki, ezt öleli körbe az épület. Tér és funkció közt fedett tornác fut körbe. A meglévő fák kellemes árnyékot vetnek a díszterre, Kölcsey szobra pedig kiemelt helyet kap a főbejáratnál. A tengelyben lévő főbejárat mögötti aulából nyílnak a fő funkciók: egyenesen a kiállítótér, egyik oldalt a moziaterem és könyvtárszoba, másik oldalt a 300 fős nagyterem. Minden funkció kívülre is nyit, a könyvtár a tér felé, míg a rendezvényterem

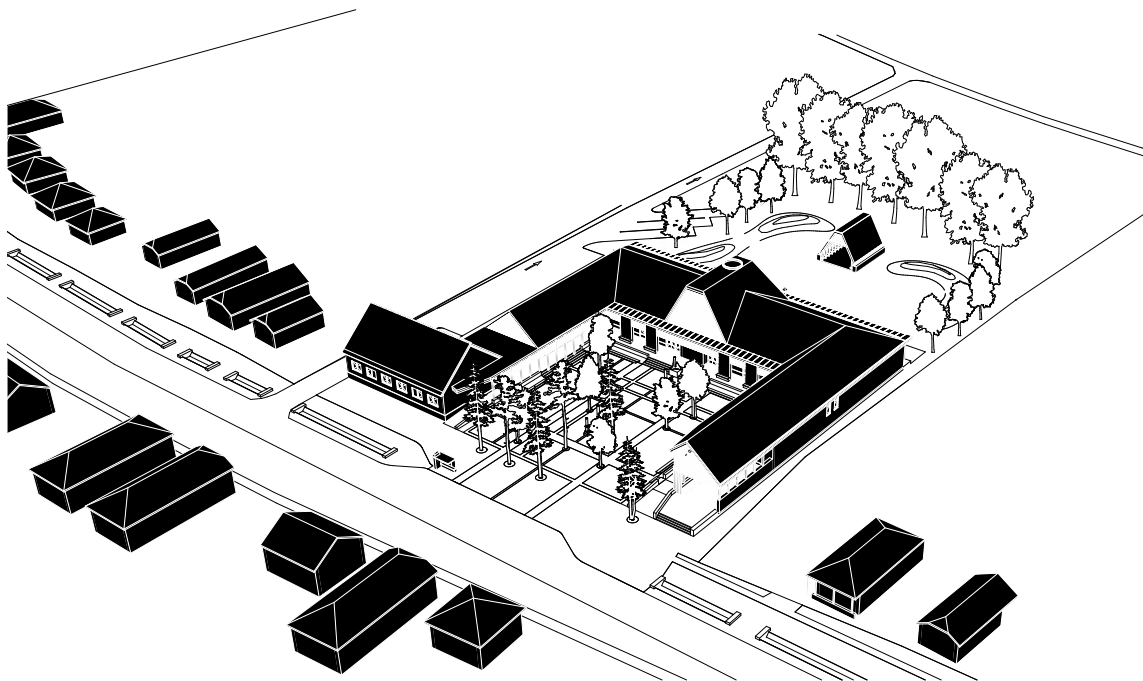
a hátsó kert felé. Tartozik az épülethez még egy főzőkonyha, mely alkalmanként a nagyteremmel összenyitható, normál működésében pedig a helyi köztisztviselőket szolgálja ki.

Az épület tömege nem idegen a környezetétől. Nyeregvetésű kialakításából csak az aula és a kiállítóterem emelkedik ki, kijelölve ezzel a bejáratot. Anyaghasználata is a magyar településen megszokott elemekből épül fel: vakolat, fa, cserép. Ennél fontosabb

hangsúlyt kap az épület használhatósága, mint nemzeti emlékhelyként, mint helyi faluházként.

A Himnusz alapgondolata, hogy nemzetünk jobb sorsot érdemel. Ezt a gondolatot igyekeztem építészetté formálni, a látogató tekintetét felemelni, és a magyar nemzet nagyságával megvilágítani.

Turi Gergő

A Magyar Természettudományi Múzeum új, debreceni kiállítóépülete

Közös történet

A pályázat során két nemzetközi irodával dolgozhattunk együtt, akik közvetlenül keresték meg építész stúdióinkat: a mexikói székhellyel rendelkező, a közelmúlt óta londoni irodával is működő Sordo Madaleno (alapította Juan Sordo Madaleno 1937-ben), valamint az egyik legnagyobb nemzetközi mérnökiroda, a Buro Happold vett részt a pályázat készítésében.

Irodáink léptékbeli különbsége és az online kommunikáció ellenére gyorsan el tudtunk kezdeni közösen gondolkodni és a versengés helyett hatékony együttműködés alakult ki. A szerkezeti logikán alapuló tervezés és a funkcionális rend folyamatos keresése mindannyiunk sajátja volt, így racionális érvek mentén tudtunk beszélgetni és a fontos építészeti döntéseknél megtaláltuk a közös nevezőt.

Elvi alapok: agyagedény

A tradicionális magyar vidéki életben az agyagedények alapvető háztartási és mezőgazdasághoz kapcsolódó eszközök voltak:

vizet, tejet, bort és gabonát tároltak bennük. Ezek a cserépedények tartalmuk számára stabil környezetet biztosítottak, anyagszerűségük és formájuk pedig közvetlenül kifejezte funkciójukat.

Homlokzat mint archívum

A különböző tájegységekről származó agyagtéglák a geológiai sokféleségnek köszönhetően struktúrában, színben és anyagban is finoman eltérnek egymástól. Az épületen megjelenő téglaburkolat Magyarország különböző tájegységeiről származó agyagtéglákból épül fel, így válik a tágabb táji környezet archívumává.

Helyi érték: téglá

A város gazdag kézműves hagyományokkal rendelkezik, amelyek történelmileg összekapcsolták a helyi megélhetést a táji adottságokkal, lehetővé téve a természet, a társadalom és a kultúra harmonikus együttélését. A történelem során Debrecen területén 15 téglagyár működött, ezek közül több a tervezési terület közvetlen közelében.

Funkcionális gerinc

Az épület belső rendszere három hosszanti sávra tagolódik. A funkcionális programban meghatározó jelentőségű gyűjteményi területeket az épület teljes hosszában a keleti oldalra szerveztük. A középen futó „közlekedőgerinc” biztosítja az alaprajzi rendszer tisztaságát és a különböző típusú funkciók közötti közvetlen kapcsolatot. Ez a lineáris hártva választja el a védett gyűjteményi területeket a nyugati oldalon elhelyezkedő dolgozó terektől.

A belső udvarokra szervezett laborok, irodák és előkészítő helyiségek a nyugati oldal távolabbi részén helyezkednek el, míg a látogatók számára nyitott terek — előadótermek, látható gyűjtemények és tárgyalók — a déli, súlyponti sarkot erősítik.

Minden gyűjtemény közvetlenül kapcsolódik a hozzá tartozó irodákhoz és laboratóriumokhoz. A funkciók azonos szinten történő elhelyezése lehetővé teszi a mindennapi, közvetlen kapcsolatot, amely során a műtárgyak hatékonyan mozoghatnak a raktárterületek és a kutatói terek között.

Szerkezet és modularitás

A terepszint alatt műtárgyvédelmi szempontok és a pincszinti funkciók többletterhelése miatt vasbeton doboz készül. A terepszint felett ismétlődő fesztávolságú, tiszta szerkezeti rácsot alakítottunk ki, minimalizálva az egyedi szerkezeti megoldásokat, és lehetővé téve a kiterjedt gépészeti rendszerrel való hatékony összehangolást.

A hibrid rendszer előregyártott vasbeton pillérekből és gerendákból felépülő vázszerkezet, rétegragasztott CLT-födémpanelel. Ez a rendszer biztosítja a szükséges merevséget, szilárdságot és tűzállóságot, miközben csökkenti a beépített karbonlábnyomot, és támogatja a gyors, alacsony hulladékarányú, jól ellenőrizhető előregyártott építést.

Tárgyszerűség

Az épület nyugodt tömegformálása szigorú funkcionális rendet rejt. Tárgyszerűsége mellőzi a felesleges formai elemeket; a

hangsúly a kutatási, raktározási és publikus terek hatékony térbeli működésén van. A belső udvarok és felülvilágítók révén az épület belseje fellazul, természetes fényt juttatva minden szükséges helyiségbe. A tömör és üvegezett felületek ritmusa tovább erősíti az épülettömeg horizontálisát.

A homlokzat emeletmagas, téglaburkolatú előregyártott panelekből készül. A panelek mérete követi a szerkezeti rács osztását, illeszkedik az épület moduláris szerkezeti vázához, és a megfelelő pontokon csatlakozik az előregyártott szerkezeti elemekhez.

A gyűjteményi központ hatalmas téglaként áll a sík mezőben.

„...A koncepció egyszerre hordozza a racionális szerkesztés fegyelmét és a kulturális rétegzettség finom reflexióit. A tömör, monolitikus épülettömeg arányai, valamint a sallangmentes térszervezése méltó keretet adnak a tudományos intézmény zárt, befelé forduló működéséhez. A homlokzat rétegzett téglaburkolata nem pusztán anyaghasználatában, hanem gondolatosságában is archívumszerű... A tervezett architektúra a tudományos tevékenység nyugalmát, a koncentrált elmélyülést helyezi fókuszba, amelyet a racionális térszervezés következetesen, magas építészeti minőségben szolgál.” (Részlet a zárójelentésből.)

Stáblista

Építész stúdió: Hönich Richárd DLA, Szántó Hunor Albert

Sordo Madaleno: Javier Sordo Madaleno Bringas, Javier Sordo Madaleno de Haro, Fernando Sordo Madaleno, Tamara Munoz, Jaime Sol, Carlos Reyes, Rick Liu, Audrey Tseng de Melo Fischer, Juliana Biancardin, Marissa Glaubergerman, Castana Arango, Ann Dingli, Luis Frausto, Diego Velazquez, Aaron Sanchez

Buro Happold: Thomas Kirchner, Neil Francis, Tom Headley, Nick Greenwood, Nicholas Trowles

CGL: BsArq

Salgótarján városközpont rehabilitációja építészeti tervpályázat 1. díj

A városközpont-rehabilitáció hosszú távú célja, hogy élhető városközpont alakuljon ki Salgótarjánban. Az új városközpont képes legyen biztosítani a megfelelő színvonalú életminőséget, az új funkcióknak, valamint a magas minőségű közösségi tereknek és zöldterületeknek köszönhetően térségi léptékben is vonzó városnegyedként képes legyen megjelenni, továbbá elősegítse a térség urbanizációs fejlődését. Tervezési koncepciónk ezen célok mentén egy olyan zöld környezettel gazdagított városközpontot hoz létre, ahol a várost mindkét oldalról közvetlenül övező természet egészen a központba „lefolyva”, a városi szövetet átszöve, elérhető közelségben megjelenve teszi élhetővé és különlegessé a városi miliót.

Célunk a területben rejlő potenciál kiaknázása, a koncepciónk révén a városközpont úgy újul meg, hogy az magas minőségű természeti és épített környezetet eredményez a fenntarthatóság jegyében.

Salgótarján egyediségében és különlegességében rejlő értékek előtérbe kerülését és felszínre jutását segítve erősítjük a város identitását, mellyel az vonzóvá és élhetőbbé válik.

Salgótarján különleges természeti környezete és adottságai, valamint épített öröksége értékei kiaknázatlanok, a városközpont-rehabilitáció koncepciójának ezen értékek mentén történő kibontása véleményünk szerint a város jövőjének záloga. Természetesen az építészeti és városrendezési eszközök mellett, azokkal szoros összefüggésben, nagyon fontos a fiatalok megtartását, helyben tartását célzó funkciók, körülmények megteremtése, a közösségépítő lehetőségek, a turisztika erősítését célzó és elősegítő intézkedések. Ezek megvalósulását koncepciónkban építészeti eszközökkel segítjük elő.

Salgótarján völgyserű városközpontját egészen különleges módon öleli közre annak két oldalán magasodó természeti környezet, ami nagyon közel ereszkedik a városhoz. A hegyoldalra felmászó és az ott kinövő házak közeli viszonyba kerülnek ugyan a természeti környezetükkel, de jelenleg a városközpontban mégsem kerül közvetlen közelségbe a természet az emberekkel. Koncepciónk alapja, hogy a természeti környezet minél intenzívebben átszöje a városi szövetet, a várost körbeölelő zöld természet egészen befolyjon a városközpontba, a városlakók közelébe kerüljön, mindennapi életük részévé váljon.

A másik fontos érték a városközpont épített öröksége, melynek megtartása, magas minőségben történő felújítása Salgótarján egyedi arculatának erősítése mellett a város fenntarthatóság és környezettudatosság iránti elkötelezettségének hirdetője lehet. A meglévő értékek megtartása, felújítása, újrahaznosítása manapság egyre inkább fontos és magától értetődő hozzáállás. Koncepciónk alapján az épített örökség megtartása egészül ki a városközpontban a jelenlegi rossz minőségű épületek helyén a városközpont építészeti színvonalához méltó és a természeti környezettel közvetlen párbeszédbe lépő új épületekkel.

A természeti és épített örökség találkozását teremtjük meg, egészítjük ki mai elemekkel és alakítunk ki természetközeli, zöldfelületekben gazdag közösségi terekkel vonzóvá tett elérhető, emberközeli városközpontot.

A Karacs Szálló, a művelődési ház, a Pécskő Üzletház újszerűségükkel, merészségükkel kiemelkednek a koruk építészeti alkotásai közül és együttesen pedig kiegészülve a 13-as jelű lakóépülettel egy jelentős városépítészeti együttest hoznak létre. Magas minőségben történő felújításuk már önmagukban felkeltik az arra nyitott látogatók figyelmét és ezzel Salgótarján vonzerejét növelik. A koncepciónkban javasolt revitalizáció, a zöldfelületekkel gazdagított városi területek, a zöld minél intenzívebb bevonása a városközpontba és a tervezett új épületek, építészeti elemek és kialakuló élhető közösségi terek tovább növelik a helyiek helyben maradásának lehetőségét és vonzza az ide látogatókat.

A terület zöldfelületi rendszerét az építészeti kialakítással szoros összefüggésben a városrehabilitációs koncepció lényegi alappilléreként alakítottuk ki. A fő közlekedési irányok létrehozásuk az organikus alakított zöld szigeteket. A zöld szigetek teresedéseket fognak közre, kirajzolják a gyalogos irányokat és közösségi tereket alkotnak.

A zöld szigetek mentén és a teresedésekben ülőfelületeket helyezünk el. A tervezett közterek, zöldterületek, burkolt terek mind a közösségi élet színteréül kívánnak szolgálni és jól élhető helyszíneket biztosítani. A környezetalakítás minden területén igyekeztünk az intenzív zöldfelületek kialakítására a különböző minőségű és használati intenzitású funkcióknak megfelelően. Szem előtt tartottuk az építészeti és környezetrendezési koncepciónk kialakításánál, hogy a meglévő egészséges fák megmaradjanak. A tervezési területre tájazonos növényeket tervezünk ültetni, ezzel biztosítva a helyi klíma tűrését és a fenntartási költségek minimalizálását. Az alacsonyabb forgalmú területeken gyephezagos burkolat kerül kialakításra, a térköburkolat pedig vízáteresztő módon kerül lerakásra.

A zöldet felfuttatjuk a vasútig, a főtérről nézve a kis főtér zöld rézsúja a háttérben emelkedő kálváriadomb zöldjének vizuális

folytatásaként jelenik meg. A zöld rézsú zöld szigetekben folytatódik és a főtérre úgy folyik át, hogy ott a nagy, egybefüggő burkolt rendezvényteret körbeöleli. A zöld folytatódik a József Attila Művelődési Ház mögötti hegyoldalban. A főtér felől egy gyalogshidat tervezünk a művelődési ház bal oldali földszintes átriumos részének tetejéről a domboldalra, amit a főtérről egy lépcsős rámpán érünk el az átriumon keresztül. Vizuálisan a főtér és a művelődési központ mögötti domboldal zöldjének folytonosságát megteremtjük. A domboldalon egy új sétányt tervezünk megállási pontokkal, kilátópontokkal. A „Diáksétány” városi tanösvény, egy részén szoborparkot alakítunk ki. A szoborparkban salgótarjáni születésű híres emberek szobrait javasoljuk bemutatni.

A főtér egybefüggő burkolt tere lehetőséget ad nagyobb rendezvények megtartására, azonban a hétköznapokban, amikor nincs szükség a nagy, egybefüggő burkolt területre, mobil zöld szigeteket helyezünk el. A mobil zöld szigetek raklapra helyezett speciális földkeverékkel töltött hálós zsákokba ültetett növények, melyek szükség esetén nagyobb rendezvényre készülve targoncával könnyedén kivehető a tér szélére. A mobil zöld szigetekbe ültetett fák a burkolt főtéren is árnyékot biztosítanak. A mobil szigetek körül vízzel tölthető mobil újrahajtosított anyagból készült padokat tervezünk, melyek a víz leengedését követően könnyen mozgathatóak, eltávolíthatók. A főteret mészko burkolattal burkoljuk, melyben rejtett vízátételeket helyezünk el.

A tervezett épületek nagyrészt zöldtetős kialakításúak, a zöld rézsúk egy része bejárható és pihenőfelületeket, padokat alakítunk ki rajtuk. Azon meglévő lapostetőkre, amelyekre nagyobb rálátás van, zöldtetőt javasolunk kialakítani. A mikroklimát zöldfalakkal javítjuk, melyeknek egyben a látvány szempontjából építészeti szerepük is van. Zöldfalat helyezünk el a lakberendezési áruház és a centrum áruház Óvoda tér felőli homlokzata előtt, illetve az ÉVI II áruház parkoló felőli homlokzata előtt és az ÉVI I áruház lakóépület felőli hátsó gazdasági homlokzata előtt.

Az új tervezett sport-, rekreációs és pihenőpark területén intenzív zöldfelületeket tervezünk és itt a Tarján patak leágaztatásával, valamint a helyben tartott vízháztartással egy öntisztuló tavat tervezünk, melynek vízfelülete a mikroklímára gyakorol kedvező hatást. A tóba tájazonos növényeket tervezünk. A XIX. század második felében még az egészen bő vizű Salgó patak szelته ketté Salgótárját, így fontosnak tartottuk a víz megjelenítését, ami mára a Tarján patak nagy részének városközponti lefedésével lényegében eltűnt a városból.

A kis főtér és a főtér kapcsolatát erősítjük, ezt szolgálja a kétsávra csökkentett forgalomcsillapított út és a zöldfelületi kialakítások. A főtér épített örökségének felújítása és megőrzése mellett egy korszerű, multifunkcionális közösségi tere alakítunk ki. A kis főtér nyugati felén a vasút mentén zöld rézsút egészen a vasútig felfuttatjuk, a zöld rézsú bejárható, pihenőfelületeket tervezünk rajta. A zöld rézsú alatt kiszolgálófunkciókat (információs pont, nyilvános WC, raktár) alakítunk ki. A posta épületét átalakítjuk és integráljuk az Erzsébet téri új tervezett épület szerves részévé. Az épületet a zöldtető és a zöld rézsú egységbe foglalja a kis főtérrel és annak épített elemeivel. A városházától a Kossuth Lajos útig tervezett gyalogos passzázs mentén az Erzsébet tértől húzódó új tervezett épületben a passzázshoz kapcsolódó üzleteket, vendéglátó egységeket tervezünk. A passzázs a kis főtér északkeleti részére tervezett új épület és az SZMT-székház helyére tervezett épület között folytatódik, melyek a földszinten árkádos kialakítással nyitnak a közterület felé, ahová a térrel és a passzázzsal együtt élő funkciókat tervezünk. Ezen épületegység alatt helyeztünk el egy közforgalom számára megnyitott 2 szintes mélygarázst, melynek megközelítése a Klapka György tér felől lehetséges a vasút melletti épületszárnyban elhelyezett lehajtrámpán.

Koncepciónk fontos eleme, hogy a városközpontot átszelő Rákóczi út belvárosi szakaszát a Bem utcától az Arany János utcáig 2 sávra csökkentjük és a Rákóczi út és a Pécskő utca kereszteződésébe, valamint a Rákóczi út és az Arany János utca kereszteződésébe egy-egy körforgalmat tervezünk. A Rákóczi út belvárosi kétsávra csökkentett szakaszának a két új tervezett

körforgalom közötti részét forgalomcsillapított módon alakítjuk ki és térkövel burkoljuk.

A városközpontban a gépkocsiparkolást rendezzük. A Rákóczi út kétsávossá alakított szakaszán az út mentén gépkocsiparkolást nem tervezünk, mert a városkép különlegességét erősíti, ha ezen szakaszon gépkocsik nem parkolnak. A parkolást a belvárosban az új kétszintes mélygarázzsal biztosítjuk, valamint a belváros közelében tervezett további parkolóhelyekkel. A meglévő támfalakba süllyesztett fedett nyitott parkolókat javasolunk, kihasználva ezek adottságait.

A vasúti közlekedés fejlesztését javasoljuk. Egyrészt távolsági viszonylatban a Budapest-Salgótárján útvonalon a közvetlen vonatjárat visszaállítását, a Szlovákiába és Lengyelországba történő nemzetközi járatok visszaállítását, melyek mind Salgótárján jobb megközelítését és az országos és nemzetközi vérkeringésbe való bevonását segítik. Másrészt a helyi S-bahn fejlesztését javasoljuk, amivel a város távolabbi pontjai helyijárat-szerűen elérhetők.

Az új intermodális csomópont részeként a városközponti vasútállomást újratervezzük. Az Erzsébet tér felől a nyugati városrészbe az új sportrekreációs és pihenőpark felé vezető aluljárót kiszélesítjük és a jelenlegi szűkös lépcsős lejárót átalakítjuk. Az Erzsébet tér áttervezésével és a tér szintjének finom megdöntésével szintben juthatunk át a kiszélesített áttervezett aluljárón. A vasútállomás épületét építészetileg az Erzsébet térre tervezett új épülettel egyben kezeljük. Az új városközponti vasútállomás kialakításával mintegy kapuként köszönti a Salgótárjában érkezőket.

A vasútállomás északi feljáratát (a kis főtéri aluljáróból nyíló feljárat) az új tervezett belvárosi mélygarázzsal összekötjük terepszint alatt, ahonnan lépcsőn és liften is elérhető a vasútállomás.

Alkotók: SAGRA Építész Kft. – Sajtos Gábor DLA, Sajtos-Grand Gabriella, Takács László, Páll András, Farkas Sára, Järger Zsolt, Mihály Eszter, Sajtos Bernát.

Kápolna Pécselyen

Meghívásos építészeti tervpályázat

Minden arra járót lenyűgöz a Pécselyi-medence festői szépsége. A szelíd domborzatú táj rendkívül változatos, legelők, búzaföldek, patakok, kisebb tavacsok, csalikok és nagyobb erdőfoltok váltogatják egymást.

Különösen szép feladatnak, egyben nagy kihívásnak tekinthető, ha egy kis méretű szakrális építményt, egy kápolnát kell ilyen fenséges táji környezetbe tervezni. Ezért is volt számunkra nagy öröm, hogy részt vehettünk a Pécsely Klárapusztán megvalósítandó családi kápolna és kriptá meghívásos tervpályázatán.

Érzékletesen határozta meg a pályázati kiírás a tervezési feladatot:

„A tervezési helyszín ismertetése:

Pécsely 600 lelkes falu a Balaton-felvidéken. Teljes közigazgatási területe a Balaton-felvidéki Nemzeti Park része. Minden irányból kiterjedt erdőségek veszik körül. A vadállomány jelentős. Észak felől szőlőhegyek övezik, ahol a történelmi présház-építészet emlékeinek kivételes gazdagsága található. A szőlőhegyi táj átalakulóban van, egyre több a nyaraló és a lakóház. A hagyományos építőanyag a mészkő.

A tervezési helyszín a falutól délre található. Szántókkal borított kis domborulat, melynek tetejét hosszúkás erdőfolt koronázza. Az erdőcske déli szélén egy présház romjai állnak. A préstérből néhány lépcsőfok vezet le a borospincébe, amelynek nagy kőtömbökből rakott boltzata még ép. A présház a közeli tó

felé néz, amely az Örvényesi-séd vizéből lett felduzzasztva. A présházról északi irányba tekintve látszik Klárapusztá, régi nevén Kispécsely-pusztá, egy rendezett iparterület, ahol üveg- és szénszálerősítésű műanyag alkatrészeket gyártó üzem működik, valamint néhány védett, szépen felújított épület – kúria és cselédlakások – található. Az Örvényesi-séddel párhuzamosan halad az Aszfórére vezető aszfaltút.

A tervezési program:

Az építendő a présház romjai fölött római katolikus kápolnát szeretne emelni, a pincét pedig a kápolna teréből nyíló családi kriptává szeretné alakítani. A kápolna környezetében található vegetáció megőrzendő, azonban a körülötte elterülő, az építendő tulajdonában levő – nem kifejezetten jó minőségű – szántóföldeken környezetalkotási célok megvalósíthatók. A pályázóktól javaslatot kérünk a kápolna gyalogos megközelítésének megoldására is a Klárapusztára vezető aszfaltozott út felől.

A kápolnát a tervek szerint időszakosan vagy állandó jelleggel a nyilvánosság számára is megnyitják.

A kápolna előtt kálváriakert kerül kialakításra. Amennyiben a táj jellege inkább megengedi, úgy mandulaliget is betöltheti a kápolnakert szerepét.”

Nagy hagyománya van a Balaton-felvidéken is a szőlőhegyi szakrális építészetnek.

Kápolnák, stációk, útszéli keresztek és védőszentek szobrai a környezet szerves részeként gazdagítják a festői tájat.

Ezt a hagyományt tiszteletben tartva, olyan – helyi anyagokból megépíthető – épületet szándékoztunk tervezni, mely arányrendszerével, egyszerű visszafogott architektúrájával szervesen illeszkedik úgy a természeti, mint az épített környezetbe.

A kápolna megközelítésének módját egyrészt a közvetlen környezet domborzati viszonyai, másrészt a meglévő különböző rangú közlekedési utak és a meglévő kastélyhoz való viszonya determinálja.

A terület nyugati szélén meglévő, részben bevágásban húzódó földút megtartandó, mivel a környező mezőgazdasági terület feltárását és a kápolna telkének gazdasági célú megközelítését is jól szolgálja.

A kápolna megközelítéséhez kínálja magát egy, a kastélyból kivezető, fasorral szegélyezett út folytatásaként megépítendő gyalogút elkészítése. Ebben az esetben figyelemmel kell lenni az országút és a kápolna telke közti szintkülönbségre, mely gondosan megtervezett terepalakítással és igényesen kiépített tereplépcsővel hidalható át. Ugyanakkor kialakítható egy kényelmesebb, lépcsőmentes megközelítési lehetőség is, mely a kastélyba vezető út kapujától keletre kb. 10 méterre indulna, ahol a közút és a kápolna telke közel azonos szinten van.

A kápolnát a meglévő borospince tengelyében a valaha volt présház helyére telepítettük. Elhelyezését oly mértékben meghatározták a hely adottságai (domborzat, növényzet, a valaha volt présház helye), hogy eltekintettünk a keletelésnek megfelelő tájolástól. A kis méretű, egyszerű szakrális tér tengelyébe került az oltár.

Az oltár hátfala elképzelésünk szerint aranyszínű burkolást vagy felületkezelést kapna, ebből „bomlana ki” az ikonszerű oltárkép.

A kápolna hátsó traktusában kétoldalt egy-egy falba süllyesztett tároló kapna helyet egyrészt a kegytárgyak és a papi ruha számára, másrészt a technikai berendezések és a takarítóeszközök tárolására.

A kápolna hátsó, pincéhez csatlakozó oromfalának vertikálisan túlnyúló része – kvázi toronyként funkcionálva – biztosít lehetőséget a kis méretű harang telepítéséhez. E fal tengelyébe pozicionáltuk a leendő kriptába vezető ajtónyílást.

A kápolnát javaslatunk szerint helyi mesterek építenék helyi terméskőből. A 60-80 cm vastag kőfalak külső és belső felületei a szokásos hézagolással nyersen maradnának.

A bejárati oszlopok és az áthidaló, a bejárati lépcsőtömb, a főhomlokzaton kialakított kereszt alakú nyílás és a keskeny oldalsó ablakok keretezése süttői mészkőből készülhetne, mivel a környékbeli bányákból nem lehetséges megfelelő méretű tömböket kinyerni.

Ugyancsak sütői mészkőből kellene kifaragni az oltárt, a keresztelőmedencét és a szenteltvíz-tartó.

A tetőzetet diagonálisan szerkesztett kazettás vörösfenyő szerkezettel terveztük, natúr olajozott felülettel. (Ez a szerkezet üzemben előregyártva, táblásítva is kivitelezhető.)

A tetőfedés kettős cserépfedéssel készülhet, lehetőség szerint bontott cseréppel, mely színében harmonizál a terméskő falazat színével.

A padlóburkolatot diagonálisan rakott rusztikus felületű sütői, esetleg helyi (balatonszőlősi) terméskőből kellene elkészíteni.

Az üvegezett bejárati ajtó, valamint az oltárra kerülő kereszt és gyertyatartók bronzból, esetleg kovácsoltvasból készülhetnek, igényes egyedi tervezés alapján.

A kápolna bútorozását 6 db vörösfenyőből készült pad és 1 db papi szék biztosítja, melyeket a mindenkori igénynek megfelelően vagy a fal mellé helyezve, vagy térbe állítva lehet használni.

A meglévő kőboltozatos földpince szerkezeti rekonstrukciója gondos kiviteli tervezéssel nagy valószínűséggel megoldható (vasalt beton „köpenyezés”, vízszigetelés, gyökérvédő fólia stb.).

A meglévő kőpince padozata 4 cm vtg. balatonszőlősi kőlapokkal készülhet döngölt agyagrétegre terített zuzalékba ágyazva.

Úgy a pince, mint a kápolna megfelelő légállapotát gravitációs szellőzéssel célszerű biztosítani oly módon, hogy a padozat fölött beengedett levegő a kápolna hátsó falába beépített kürtökön távozhasson. (Szükség esetén párapcsolóval indított csőventilátor biztosíthatja a hatékonyságot.)

Jelenleg a kápolna engedélyezési és kiviteli terveit készítjük.

Ismereteink szerint ez év tavaszán elkezdődik a kivitelezés és remélhetőleg még ez évben tető alá kerül az épület.

*Jankovics Tibor,
Jankovics Gergő
tervezők*

Budapest IX. kerület, Óbester u. 5–7. szám alatti óvoda

A Zsuffa és Kalmár Építész Műterem első díjat nyert terve

Az építészet viselkedésről és viszonyulásról is szól. Egy kisgyerekek számára az első igazi találkozás a közösségi normákkal – a család védelmező buborékja után – az óvodában történik. Az óvoda tehát a közvetlen környezet, a közösség és az együtt-lét szabályrendszerével való ismerkedés, a viselkedés, azaz a kultúra tere. Ezzel együtt olyan hely, ahol a gyermek biztonságban és jól érzi magát, amit második otthonának tud tekinteni. Egy óvoda esetében emiatt kiemelkedő fontosságú a pontos építészeti fogalmazás, az elégséges helyett a példamutató viselkedés megteremtése minden területen. A településszövetben való szerepvállalásban éppúgy, mint az anyagi és szellemi tartósságot biztosító téri minőség megteremtésében. Az új óvoda épülete esetében különleges hangsúlyt kell kapjon a szomszédos park és az épített környezet párbeszéde, ezzel együtt a környezeti és közösségi fenntarthatóság szemléletformáló jelenléte is.

Az épület telepítése

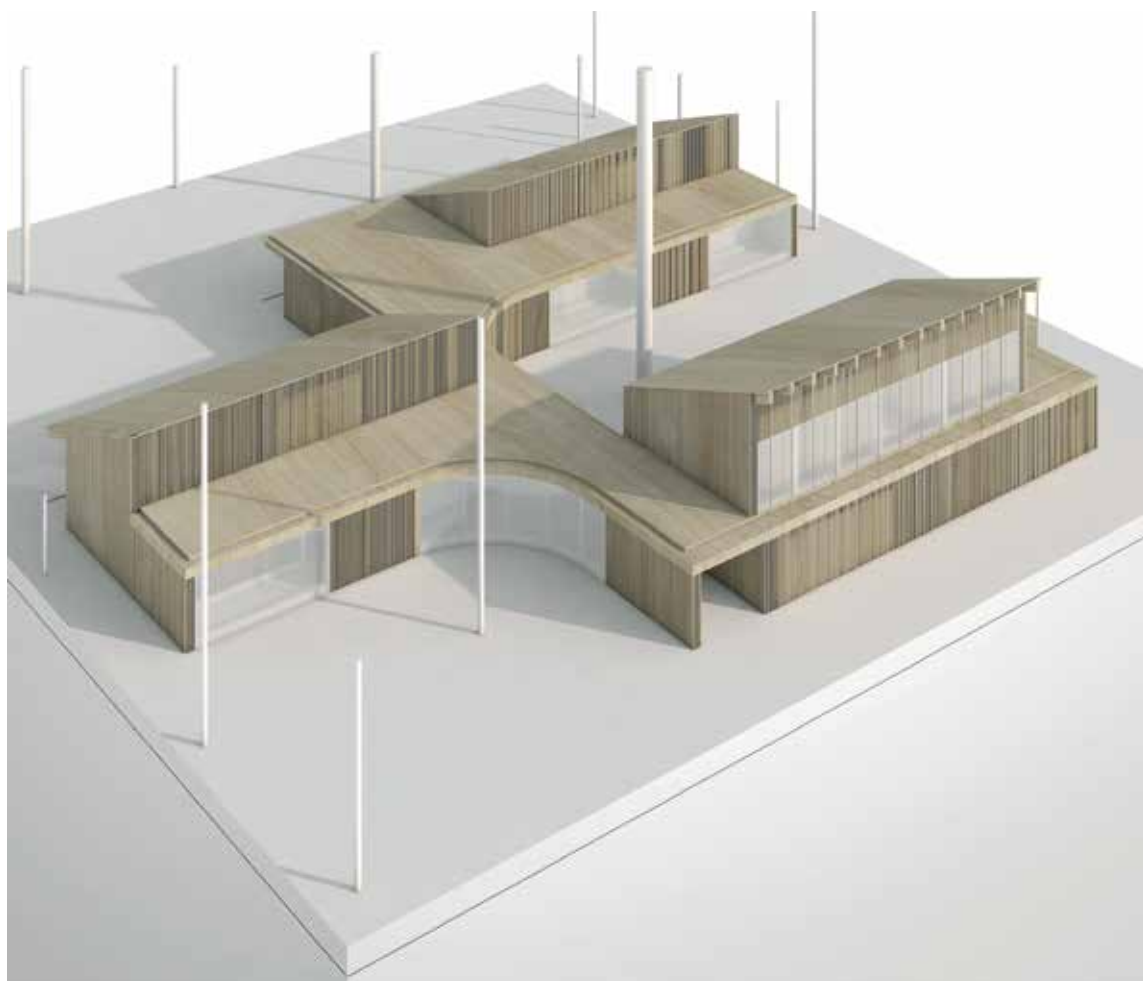
Az új óvodaépület pozíciójának meghatározásakor elsősorban a Haller park ligetes karaktere, a telken meglévő növényállomány megőrzése és a szomszédos Csudafa Óvoda épületének pozíciója volt közvetlenül meghatározó. Ugyan a tervezett létesítmény fizikailag nem nyílik össze a meglévő szomszédal, sem a parkkal, mégis ezek erőtere nagy hatással volt az új épület elhelyezésére és tagolására is. Az épületet igyekeztünk a

kedvező tájolás felé megnyitni, és kertjét úgy kialakítani, hogy a környezet pozitív adottságait mind ki tudja használni.

Az épület nagyrészt a volt tüdőgondozó leromlott állagú épületének és parkolójának helyére kerül, így a kertben meglévő fák szinte mind megmaradhatnak. Az új, háromszárú épülető-meg jól használható kertrészeket hoz létre, melyek a kerítés ellenére a Haller park szerves részévé teszik az intézményt. Az épület karaktere a gyerekek nézőpontjára is figyel, könnyen befogadható, felismerhető, egyszerűen leírható formákat használ, ugyanakkor felidézi a hely történetét, a korábbi vásártér épületeit.

Funkcionális kialakítás

Az óvoda nem gyerekmegőrző, hanem aktív cselekvési színtér, melyet a jól meghatározott pedagógiai program tud kiteljesíteni. Olyan inspiráló, kísérletező környezet megteremtésére teszünk javaslatot, mely flexibilitásával meg tud felelni a XXI. századi gyorsan változó környezeti és óvodapedagógiai igényeknek is. Az épületet három, jól befogadható méretű épületrészre bontottuk. A gyerekek óvodai otthona, a két-két összenyitható foglalkoztató került egy-egy tömegbe, míg a kiszolgáló helyiségcsoportok világosan elkülönülnek ezektől. Az így megjelenő magastetős épületrészek tömegükben is kedvezőbb, kisebb léptékű beépítést eredményeznek. A főbejárat fedett-nyitott külső előtérrel egészül ki, léptéke a gyerekek szá-

mára is barátságos, a visszahúzott emeleti szint segíti az épület léptékének befogadását.

A térrendszer két-két csoport óvodás- és szülői közösségnek biztosít otthonos léptékű teret. Tágas, a tájékozódást segítő, könnyen átlátható közlekedőrendszert terveztünk közéjük, a kert felé szélesen megnyitott terek pedig állandó kapcsolatot biztosítanak a környezettel, a természettel. A megemelt belmagasságú, egészséges légterű csoportszobák a közlekedőhöz öltözőtéri bővületek közbeiktatásával kapcsolódnak. A tornaszobát az ovi főbejáratával szemben, az épület központi részén helyeztük el, az előtte felbővülő közlekedőtérrel (aulával) egybenyithatóan. Ezzel a kialakítással a tornaszoba különösen alkalmassá válik kisebb előadások, szülői rendezvények befogadására is, azaz valóban többcélú helyiségként tud működni.

A csoportszobák funkcionális egységét a változatos használatra alkalmas, részben könnyen mozgatható, részben a térhasználatot jól artikuláló, beépített bútorzattal terveztük. A nagy légterű helyiségek végfalain elhelyezett járható terű játszóbútor bújócskázásra, csúszdázásra, játéktárolásra is alkalmas, miközben kilátást is biztosít a külvilágra. Emellett két-két csoportszoba egybenyitási lehetőségét is biztosítottuk, az ilyen sokoldalúan használható térsoroknak fontos szerepe van a gyerekek és az óvodapedagógusok mindennapi motiválásában, illetve általánosságban az aktivitás, a pozitív hangulat megteremtésében,

melyek együttesen mind inspiráló hatással vannak a tanulásra is. A magastető otthonos térérzetet biztosít, emellett lehetőséget ad a másodlagos bevilágításra, a reggeli napfény beengedésére. A csoportszobák intenzív kapcsolatban állnak a kerttel, a teraszok közvetlenül is elérhetők a helyiségekből, de cipőváltás igénye esetén az öltözőtereken keresztül minden csoport rövid úton eléri a játszóudvart és a tematikus kerteket.

A gyerekek által kevésbé sűrűn vagy egyáltalán nem látogatott kiszolgálóhelyiségeket a főbejárat mellett, külön épületszárnyban helyeztük el. A kétszintes épületrész földszintjén található a dolgozói szociális blokk, a melegítőkonyha és az ahhoz tartozó kiszolgálóhelyiségek térsora. Az emeleti szinten az óvoda adminisztratív vezetését ellátó irodahelyiségeket, a nevelőtestületi szobát könyvtárral, az óvodavezetői szobából ellenőrizhető elkülönítőt és egy speciális fejlesztőszobát (pl. logopédia) helyeztünk el.

Óvodaudvar kialakítása (mesekert), zöldfelületek

A tervezés során a remek adottságokkal rendelkező, mára elvadult kert revitalizációját fontos szempontként kezeltük. Az óvoda tagolt belső térrendszerét gazdagon differenciált kialakítású külső terek, udvarok, kertek sora egészíti ki, közösségi térként fejlesztett táj- és kertépítészeti megoldásokkal. Minden kertész külön funkciót kap, ezzel az összefüggő zöldfelület térben tagoldódik, használati módja, berendezése és növénytelepítésének jelle-

ge különböző lehet. Az ovi részére kortárs eszközökkel átírt kert térben és vizuálisan is kapcsolódik az előtte elterülő szabadabb formálású parkhoz és a szomszédos óvoda udvarához is.

A játszóudvarok tájépítészeti gondolatvilága a természet és a mesevilág kapcsolatából indul ki, a helyszínen egykoron, réges-régen kialakult legelő területe a rajta nyájakat terelő pásztorokkal mesébe illő tájat idéz. A kert alapsíkját adó legelőben olyan mesebeli képződmények jelennek meg, amelyek a kertrészek további struktúráját és funkcionális egységeit definiálják. Így alakul ki az a MESEKERT, amiben a kert 3 egységét egy-egy meseelem határozza meg: az „Óperenciás-tenger”, a „Varázshegy” és az „Égig érő paszuly”. A három egység egyben az óvodáskori fejlődést elősegítő jövőre vonatkoztatott 3 kulcs elvét állítja a középpontba: a szabad játék, a művészeti nevelés és a környezeti nevelés, mint a jövőbiztonság három fő záloga. A kert ezen elvek kettős rétegzettsége mentén veszi fel végső képét. Így a szabad játék terében jelenik meg az Óperenciás-tenger és az azon túli terület, a művészetek terében a Varázshegy és az azon túli terület, míg a környezeti nevelés terében az Égig érő paszuly és az azon túli terület. A terv formavilága a természet formavilágából indul ki, túldefiniált formák helyett a folyékony halmazállapotú anyagok képi világából merít, amely a gyerekeket is leginkább lenyűgözi: pl. a víz vagy az agyag folyamatosan változó képe.

A megérkezés tere egyben az óvoda előkertje, mely az első benyomást adja. Itt található a környezeti nevelés tematikájú kertrész, korunk egyik legfontosabb kihívására reflektálva, kiemelt témaként ábrázolva a gondoskodás létfontosságát. Az intim léptékű mini táj ikonikus eleme a babfuttató szerkezet, az Égig érő paszuly. Az azon túli területen találhatóak a kiemelt növényágások, ahol a gyerekekkel a növények nevelését lehet gyakorolni. Ezt segíti továbbá a kis növényház, az érzékszervekre ható fűszer- és növénykert, a kis „műhely” és a hosszú közösségi asztal, valamint a kis piknikasztalok, ahol palántázni, rajzolni lehet. A tetőkről lefolyó vizet egy hordóban lehet tárolni és a növények locsolására használni.

Az épületrészek által körbezárt belső udvar tematikája a művészeti nevelés köré épül, azon belül is az előadó-művészet-re fókuszálva, korunk másik fontos képességére: önmagunk prezentálására. Itt található az a domb, mely egy kisgyermek számára akár egy képzeletbeli Varázshegy is lehet. Ez a domb kis tereplépcsőivel a telek legszebb fája felé néz, amely körül egy kiemelt kör alakú fadeck található, mely a fa árnyékában

az épület felé nézve padként funkcionál, a domb felé pedig egy olyan pihenőfelületet képez, ami szabadtéri színpadként is használható. Kitüntetett napokon az udvar színházi téré alakulhat át, ahol az évközi vagy év végi ünnepi előadásokat lehet megtartani jó idő esetén, a domb tereplépcsői lelátóként is használhatók ilyenkor.

A csoportszobákhoz tartozó játszóudvar a szabad játék tere, mint az egészséges fejlődés fő záloga. Ebben a kertrészben a fő ikonikus elem egy nagy léptékű körbejárható homokozó, mely mesevilági értelmezésben akár az Óperenciás-tenger is lehet. Ez a térrész közös játszóelemként is kezelhető, de a kis hidak mentén, a csoportszobákhoz kapcsoltan akár 4 részre is osztható. A homokfelületeket stabilizált burkolat veszi körül, körbejárható, körbe kismotorozható. Minden csoportszobához egy-egy kuckóegység is csatlakozik a szerepjáték lehetőségét elősegítve, illetve a homokozó központi részében egy vizes játszóeszköz is található. Az Óperenciás-tengeren túli játszótéren dombra illesztett csúszda, pörgőforgó, hinta, libikóka, rugós játszóelemek és egy babakonyha is található mulcsfelületben. A kerítések mentén szórványosan alacsony évelős-cserjés növénykiültetések találhatóak, amik a park és a szomszédos óvoda felé nem szakítják meg a vizuális kapcsolatot.

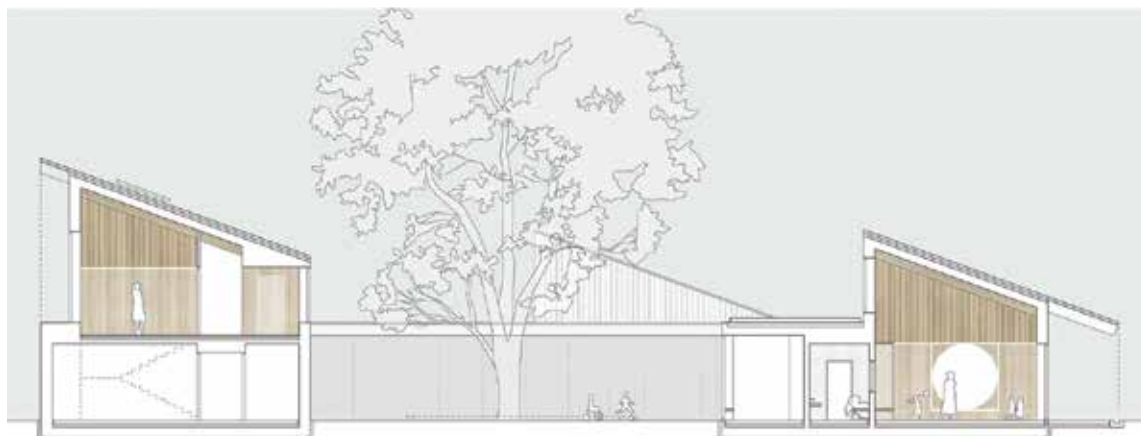
Továbbtervezés

A pályázati terv továbbdolgozását, a pályázatot követő programtisztázás után az épület finomhangolását két alapelv strukturálja. Egyrészt a ház CLT-tartószerkezetének racionalizálásával kiemelt figyelmet fordítunk a gazdaságos megvalósíthatóságra, miközben a szerkezet továbbtervezésekor már a terek belső-építészeti kialakításával kapcsolatban is fontos stratégiai döntések születnek. Másrészt intenzív egyeztetéseket folytatunk nemcsak a szomszédos Csudafa Óvoda igazgatójával, hanem a közelmúltban gazdag szakmai tapasztalatokat felhalmozó, 13. kerületi köznevelési szakértővel, az Egyesített Óvoda igazgatójával is, hogy a ház terei minden részletre kiterjedően, rugalmasan szolgálhassák egyrészt egy előremutató pedagógiai program megvalósulását, másrészt minden használó (szülők, pedagógusok, gyerekek, kiszolgálószemélyzet) mindennapjait.

Építész tervező: Csanády Anna, Kalmár László, Kronavetter Péter, Zsuffa Zsolt

Tájépítész tervező: Tihanyi Dominika, Németh Nikolett (Újirány)

Tervezés éve: 2025

Cserhátliget Általános Iskola, Penc

Tervezési alappondolatok

Az építészeti koncepció vezérelve a közösségi funkciók tengelyre fűzése vizuálisan és fizikailag annak érdekében, hogy a részek a legváltozatosabb módokon tudjanak egésszé válni. A belsőépítészeti rétegek a részek között megteremtik a szükséges akusztikai, vizuális lehatárolásokat, de a terek egy modulattal újra összenyithatók és azok változatos érzékelése újra totálissá válik, ahogy az oktatásban is akkor lesz teljes a tudás, ha azt összefüggéseiben, holisztikusan használjuk.

A Cserhátliget Általános Iskola a kastély eredeti, felújított, szabadon álló látszatot keltő tömegén keresztül reprezentálja magát a településen. Az utcaképet elsődlegesen a múzeum és a kastély határozza meg. Az új épülettömegek egy réteggel hátrébb, de a köztes felnyíló terekben úgyszintén szabadon álló karakterrel jelennek meg, gyakorlatilag folytatva a mintázatot, melyet a két épület, a kastély és a későbbi bővítése, illetve a múzeum épülete már meghatározott. Az új együttes léptéke ezáltal nem válik túlméretezetté, mely sem a település, sem a gyerekek térérzékelése szempontjából nem volna kívánatos.

A területalakítási és építészeti koncepció 4 meghatározó pontja, a kontextus, a átláthatóság, a lépték és az örökítés részletesen mutatja be a döntéshozatali mechanizmust, mely megbonthatatlan egységbe, ha úgy tetszik, formába önti a topográfia, a program és a szerkezet mintázatait. A tájépítészeti koncepció zónái szervesen következnek a fenti pontok által teremtett téri helyzetekből.

Kontextus (topográfia, meglévő növényzet, meglévő épületek)

A meglévő épületek (kastély és bővítés) tantermeihez a gazdaságosság jegyében – kerülve az indokolatlanul elnyújtott közle-

kedőket – csatlakozik az új tantermi blokk, az azokat kiszolgáló funkciók és a tornatermi blokk. Ez a döntés alapvetően befolyásolta a lehetséges telepítési szcenáriókat.

A vízszintes kiterjedésében meghatározó sportudvar pozíciója a telken belül korlátolt. Az indokolatlan tereprendezések elkerülése érdekében közel vízszintes területre kell tervezni. Ez alapján két lehetséges zóna jöhet szóba: az első az eredeti hely, melynek kétségtelen előnye, hogy a konténeriskola átmozgatás nélkül tud továbbüzemelni, a másik a tervezési terület keleti, penci ághoz közelebb eső zónája. A helyszín bejárását követően egyértelművé vált, hogy ennek a kialakult ligetnek – gyönyörű panorámával a környező dombokra – az elépítése, burkolása nem volna kívánatos cél. Ezzel megszületett a második döntés, a tornapálya marad eredeti pozíciójában, ad absurdum az építkezés utolsó etapjaként valósul meg a tornapálya, és az iskola addig a korábbi aszfalton, akadálymentesen tovább tud üzemelni a szükséges konténerbővítésekkel együtt. Az érintetlen keleti park továbbra is biztosítja a szükséges külteret, a múzeum kertje pedig a sportolási lehetőséget (jelenleg is futballpályaként üzemel).

Az újonnan csatlakozó északi tervezési területek növényzetének egy része szükségszerűen áldozatul esik az új iskolarészek kialakításának. A helyszínbejárást követően, illetve az ortofotók elemzése alapján lokalizáltuk a legértékesebb, még megmenthető fákat. Ez a zóna jelölte ki az átrium helyét, mely bevilágítóként, szükséges téri kiegészítőként csatlakozik a közösségi terekhez. A meglévő két épület és a bontandó épületrészek között már kialakult félátrium és annak növényzete is a védendő, megtartandó tervezési elemek közé került.

Fent nevezett 3 pont köztes tereibe illeszkedik be az iskola bővítése.

Átláthatóság (rész-egész)

Az új épületrész közlekedőrendszerének szervezőelve a klasszikus, hosszú, zárt, nyomasztó folyosók messzemenő feloldása. A nagy közösségi terek, mint az előtér-aula-menza-átrium-tornaterem térsor – nem csak vizuális – összevonása a közlekedőkkel és a kertkapcsolatot biztosító átmeneti terekkel átlátható, ezáltal biztonságos környezetet teremt a gyerekeknek. Üveg-falak biztosítják a terek eltérő használatából, zárhatóságából kifolyólag szükséges lehatárolásokat (termikus burok, akusztika, illat) és függönnyel (menza, könyvtár), harmonikaajtóval (csoportszobák) a vizuális intimitást igény esetén.

Az aula centrális helyen, vertikálisan átköt az emeleti aulához, azaz a galériához és a könyvtárhoz, illetve az emeleti funkciók is vizuálisan átkötnek a fontos külterekhez, mint az előtér és az átrium. Így bármely pontján az épületnek ismerős helyeket lehet látni. Mondhatni, az érkezés pillanatában átlátható az iskola funkcionális kialakítása.

Előtér-aula-menza-átrium

Fő átlátást biztosító tengely az épületen keresztül, nemcsak a földszinten, hanem az emeleten is (előtér-zöldtető-galéria-könyvtár-zöldtető). Az előtér, mely biztosítja a kapcsolatot a településsel, az aula, a menza és végső soron az átrium összenyitható, biztosítva a változatos használatot, akár a település egyéb rendezvényei számára is. Ez a nyitottság lényeges pontja az építészeti koncepciónak. A tolóajtók időszakos eltolásával a 4 fő tér fizikailag is összeköthető. A menza – más szóval étkező – központi helyre kerül, használata túlmutat a primer étkezés funkcióján és közösségi térére válik. Az átriumból, valójában már az előtérből, betekintést kapunk a tornaterembe is két ablakon keresztül.

Előtér-aula-félátrium

Az előtér és az aula déli kiterjesztése, mely egy tágas közlekedőtér öltözőszekrényekkel és vizuális kapcsolattal a múzeum irányába. A csoportszobák harmonikaajtajai nyitott állapotban részévé válnak a tágas közlekedőnek és végső soron totálisá alakítják az átláthatóságot az előtér és a félátrium között. A félátriumban a meglévő növényzet biztosítja az árnyékot és alkalmas csendes, félrevonuló helyszínnek. A múzeum épülete is karnyújtásnyi távolságba kerül. A félátrium biztosítja az eltérő szintű épületrészek akadálymentes megközelíthetőségét.

Átrium-sportudvar

Az átrium részét képezi a fő térsornak, innen ágazik le az önálló, leválasztható, a sportudvarból külön is megközelíthető funkcionális egység, a tornateremek és az azt kiszolgáló öltöző-

blokk. A tornaterem tágas előtere átmeneti tér a sportudvar és az átrium között. Vizuálisan a sportudvar részévé válik az átriumnak.

Tornaterem-sportudvar

Az öltözőket szegélyező folyosó része a sportudvart szegélyező lelátónak. E folyosón keresztül érhető el a kis tornaterem (gyógytestnevelési-erőnléti terem), melynek funkciója igény szerint alakítható. A tervezési programnak nem képezte szerves részét, ezért elképzelhető, hogy nincs rá feltétlen szükség. Ebből két dolog következik, használható közösségi háznak is, illetve elhagyható úgy, hogy az építészeti kompozíció legkevésbé sem sérül.

Lépték (nyeregterető-lapostető)

A tervezés meghatározó szempontja volt az épületek településbe, illetve a közvetlen környezetbe illesztett arányos léptékének megtalálása. Ennek megfelelően az épületek egyszerű nyeregteretős tömegekre bomlanak, melyeket lapostetős tömegek kötnek össze, szabályozva a magasabb tömegek méretét.

Örökítés (dialógus régi és új között)

A XIX. században épült Evva-kastély oromfalai lépcsőzetes kialakításúak, mely sajátos karaktert ad az épületnek. Az új épület karakterének meghatározásánál ehhez a geometriai jellemzőhöz nyúlunk vissza, absztrahálva a lépcsőzést, azaz nem az oromfalakon folytatjuk, hanem az átmeneti terek jelentőségének hangsúlyozásánál, részletképzésénél. Két meghatározó ponton találkozunk dominánsan ezzel a geometriai jellemzővel:

Főbejárat – az előtér és az aula közötti fedett-nyitott teret keretezi beton-műkö minőségű előregyártott elemekkel.

Lelátó – áttételesen az átrium, közvetlenül a kis és nagy tornaterem, illetve a sportudvar közötti átmenetet hangsúlyozza, mely a terepadottságokból kifolyólag (1,20 méter, azaz 3×40 cm) jön létre és keretezi a sportudvart. Nem csak a sportrendezvények

alkalmával használható, a szünetek között a gyerekek birtokba vehetik és nem utolsósorban oktatási célra is alkalmas.

Tájépítészeti koncepció – a terület környezetalakítása és zöldfelületi rendszere.

A területen értékes növényállomány található, melyek megtartása az épületbővítés telepítését is meghatározta: a déli telekhatáron található gesztenyefák, az Evva-kastély és a 2019-es bővítés közötti hársfák és az északi oldalon található szintén hársfa. A keleti oldalon található liget ugyancsak fontos eleme a tájépítészetnek. Az előkert fáit is szeretnénk megmenteni, de itt a növények frissítése és továbbiak telepítése szükséges, hogy a kastélyhoz méltó háromszintes zöldfelület alakuljon ki.

A tervezés során fontos szempont volt, hogy az oktatási intézmény intenzíven kapcsolódjon a környezetéhez, hogy az épület és az iskolaudvar közös térrendszert alkossanak. A külső terek, helyek különböző funkciót látnak el, ezeknek megfelelő minőségben:

Hangos zóna – átrium (zsibongó), sportudvar, kert I. (játsszó-kert).

Csendes zóna – kert II. (szabadtéri tanterem), félátrium, elő-kert.

Mérsékelt zóna – átrium (rendezvények, csoportos szabadfoglalkozások), előtér.

Előtér – fogadja és búcsúztatja a diákokat. Ez az elsődleges érkezési pont, kapocs a település és az intézmény között. Kis kockakövel burkolt terület, kandelláberekkel megvilágított, fákkal szegélyezett.

Átrium – zsibongó, az óráközi szünetek eltöltésére szolgál (burkolt, árnyékos terület). A közösségi rendezvényter funkcióját is ellátja. A meglévő hársfát körbeölelve lelépcsőző, kis kockakövel burkolt terület, mely ülőfelületként szolgál. Világítása a fődémekbe helyezett mennyezeti fényforrásokkal megoldva.

Félátrium – akadálymentesítés az utcafronti kastélyépület és a hátsó épületrészek között, pihenő-olvasó helyek, másodlagos bejárat az aulába. A rámpás úthálózat térkővel burkolt, kandelláberekkel és a földbe süllyesztett világítással tervezve. Fő szervezőeleme a két meglévő hársfa. Az utak között gyepporítás.

Sportudvar – rendezvényter nagyobb, települési szintű sportesemények lebonyolítására, az osztálytermek akusztikus üveggel kialakítva, a lelátók a csoportos szabadfoglalkozások terei – mérsékelt zóna (iskolaüzemi időn kívül hangos zóna). A többcélú pálya minősített, rugalmas szabadtéri sportburkolattal burkolt. A lelátó csiszolt betonból épül. Egyik oldalon növényásavokkal tagolt: levendula, menta (méhlegelő). Lépcsőbe rejtett világítással tervezve. Déli oldalára új, árnyékot biztosító fasor kerül.

Kert I. – játszókert, zsibongótól markánsan elválasztva. Kialakítása a köztéri játszótérével azonos.

Kert II. – szabadtéri tanterem, külső megfigyelőhelyek, pihenő-olvasó helyek. A faliget kellemesen árnyékos környezetet biztosít a tanuláshoz, kerti megfigyelésekhez. Egy körpaddal kiegészítve válik teljessé. Itt kaptak helyet a magasságysok is.

Előkert – a közterületről leválasztó kerítés elbontásra kerül. Visszahúzva épül új. Így publikussá válik az előkert. A növények frissítése és további telepítése feladat, hogy a kastélyhoz

méltó háromszintes zöldfelület alakuljon ki. Az épület homlokzatvilágítása külön tervezést igényel, hogy a vakolatstruktúrák és a fő karakter jól érvényesüljenek.

SZTR stúdió

Vezető tervező: Sztranyák Gergely

Építész munkatársak: Sztranyák Veronika, Csató Kristóf, Tésits Katalin Júlia

ELOXÁLT ALUMÍNIUM ÉLZÁRÁS
TARTÓS, STRAPABÍRÓ KIVITEL

www.kabingyar.hu

Bello-Expert Kft.

iroda@kabingyar.hu

(30) 377 3990

Falazás saját kézzel?

Mi megmutatjuk, hogyan csináld okosan!

Az építőiparban az elmúlt években az egyik legtöbbet elhangzott szó a szakemberhiány. A valódi szaktudás kincs, és mivel a megfelelő kivitelezőre gyakran hónapokig, akár évekig is várni kell, ma már sokak számára ez nem opció. Nekik segít szakmai és gyakorlati tanácsokkal a Xella Magyarország Kft. vállalati weboldalán létrehozott új menüpont. Ezek az online aloldalak azoknak a magánépítetőknek készültek, akik hajlandók saját kezükbe venni az irányítást, és felelős szakmai háttérrel maguk építenék meg családi házuk falait. Az új felület célja nem a szakemberek kiváltása, hanem az idő- és költséghatékony, tudatos önépítés támogatása.

Aki építkezett már, az tudja, hogy a legnagyobb frusztráció nem az alapanyaghiány vagy az árak változása okozza, hanem az idő: amikor a kivitelezőre várni kell, amikor csúsznak a határidők és amitől a tervek ellenére minden hirtelen kiszámíthatatlanná válik. Ez a tény sokszor elbizonytalanítja azokat, akik ingatlanfelújításban vagy házépítésben gondolkodnak. Nekik nyújt segítséget a Xella Magyarország, mely új, kifejezetten az otthoni munkákat segítő tanácsokkal egy dedikált internetes menüpontot indított azoknak a civileknek, akik késznek érzik magukat arra is, hogy felhúzzák a családi házuk falait. Ez a kezdeményezés nem arról szól, hogy megkerüljék a szakembereket, hanem arról, hogy felelős műszaki vezető és tervezői háttér mellett az építető aktívan részt vehet a kivitelezés egyik legfontosabb szakaszában.

A felület kifejezetten azoknak szól, akik felismerik, hogy a mai, méretpontos építési rendszerek és a legkorszerűbb építőanyagok mellett már nincs szükség évtizedes mesteremberi tudásra a falak megépítésekor. Az oldalon elérhető alkalmazástechnikai útmutatók, részletes leírások és videók pontról pontra vezetik végig a laikusokat (is) a tervezéstől a kivitelezésig.

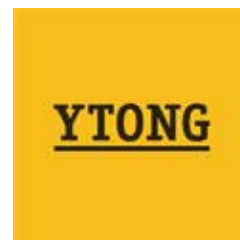
A koncepció mögött az a szakmai tapasztalat áll, hogy a munkaigényes szerkezetépítési fázisban az önerő nemcsak költséget, hanem időt, akár hónapokat is megtakaríthat. És az idő az egyik legnagyobb érték az élet minden területén, kiemeltképpen az építkezés során.

A Xella ugyanakkor nem idealizálja a DIY-építkezést, ezért az oldalukon hangsúlyosan foglalkoznak a kockázatokkal és a felelős döntéshozatallal is. A tervezés, az előkészítés, a személyes kompetenciák reális felmérése és a biztonság kérdése mind külön fejezetet kapnak.

A saját kezű kivitelezés egyik legnagyobb előnye, hogy jelentős hatással van a költségekre. Az önerővel végzett munkából adódóan az anyagköltségen túl nem jelennek meg újabb vállalkozói díjak, az így felszabaduló keret pedig jobb minőségű megoldásokra vagy extra felszereltségre fordítható. Emellett gyorsabban születnek meg a döntések: nincs várakozás, nincs egyeztetési körök sora, az építető valós időben alakíthatja az ütemezést és a részleteket.

A folyamat közben megszerzett szakmai tudás pedig az építkezésen túlmutat: a térrel és anyagokkal való közvetlen kapcsolat tudatosabb használathoz és hosszú távon fenntarthatóbb gondolkodáshoz vezet.

A kezdeményezés arra az egyszerű üzenetre épít, hogy az otthonteremtés nemcsak megrendelés, hanem részvétel is lehet. Aki belevág, annak számolnia kell a fizikai és mentális terheléssel, a tanulási folyamattal és az időráfordítással, de cserébe nemcsak falakat húz fel, hanem egy olyan élményt és tudást szerez, amelyre később is büszkén tekinthet vissza. A Xella új online felülete ehhez kínál kapaszkodót azoknak, akik nem várni szeretnének, hanem két kézzel építeni.

Múlt és jövő találkozása

Templomok szerkezeti felújítása

A templomok nem csupán épületek, hanem kiemelt történelmi, kulturális és spirituális értéket képviselnek, ezért szerkezeti felújításuk különösen összetett feladat. A beavatkozások során egyszerre kell megfelelni a műemlékvédelmi szempontoknak, a statikai követelményeknek és az adott épület egyedi adottságainak. A Mapei világszerte számos templom és egyházi épület felújításában vett részt, minden esetben az adott szerkezet állapotához, anyaghasználatához és környezeti hatásaihoz igazított, egyedi műszaki koncepció alapján. Ezeknél a projekteknél nincs sablonmegoldás: gondosan megválasztott anyagokra és célzott technológiára van szükség. A Mapei széles termékpalettája (cementes és cementmentes rendszerekkel) lehetővé teszi az állagmegóvást, a lokális javításokat és a komplex szerkezeti megerősítéseket egyaránt. A megoldások nemcsak a teherbírás és a tartósság helyreállítását szolgálják, hanem hozzájárulnak az épületek eredeti karakterének és értékeinek hosszú távú megőrzéséhez is.

Teherhordó falazat megerősítése, konszolidálása injektálással

Az instabillá, lazává vált szerkezetek konszolidálása folyékony, sóálló, térfogatstabil, könnyen injektálható vagy gravitációsan önthető habarcs használatával készülhet el. A konszolidáló injektálásához a Mape-Antique I, Mape-Antique I15 vagy a Mape-wall Inietta & Consolida habarcsokat használhatjuk. Az injektáló habarcsok közül különleges a Mape-Antique F21, ugyanis használata előtt nem szükséges a falazat vízzel való telítése.

Teherhordó falazat megerősítése kis vastagságú FRCM-rendszerrel

A tartófalak nyírási/húzási igénybevételre történő megerősítése elvégezhető tömör erősített vakolattal az FRCM-rendszer

MAPEGRID B 250 vagy MAPEGRID G 220 hálóival és az ezekkel együttdolgozó kétkomponensű Planitop HDM Maxi vagy Planitop HDM Restauro habarcsokkal. A megerősítő falazat típusának függvényében a tervező alkalmazhatja a megerősítő rendszert a fal egyik vagy mindkét oldalán Mapewrap Fiocco keresztirányú rögzítések alkalmazásával.

Falazatok megerősítő varrása rozsdamentes acél spirálrudakkal

A falazott épület együttdolgozó viselkedésének biztosítása érdekében össze lehet kapcsolni a falsarkokat vagy „T” falcsatlakozásokat, illetve a kapcsolatot meg lehet erősíteni, hogy megakadályozzuk a síkból történő elmozdulási mechanizmusokat Mapei Steel Dry rozsdamentes acél spirálrudakat rendkívül magas mechanikai szilárdság és kémiai stabilitás jellemző. A rúd speciális geometriája jelentős tapadással rendelkező kihorgonyozást tesz lehetővé.

Teherhordó falazatok helyreállítása a szerkezeti hézagok fugázásával

A kő, téglá, tufa vagy kevert teherhordó falak újrafalazásához és fugajavításához műemlék vagy magas építészeti értékű épületek esetén akár látszó falazatok javításához is a cementmentes Mape-Antique Allettamento vagy a cementes Mape-wall Muratura Fine anyagokat lehet használni.

Ha érdeklik a szakmai újdonságok, olvassa be telefonja kamerájával a QR-kódot és iratkozzon fel a mérnököknek, tervezőknek szóló hírlevelünkre!

A modern épített környezet 3 fő pillére

Az Európai Uniós energiahatékonysági szabályok egyre szigorúbbak, de nemcsak emiatt nő az igény minőségi hőszigetelésre. Világszerte érezhető az új trend, melyben az energiahatékony és fenntartható szigetelések kerülnek az építetők és a környezetvédelmi felelősséget érző gyártók fókuszába is.

Nem meglepő hát, hogy az URSA vállalat 2026-ra is a **fenntartható, alacsony CO₂-lábnyomú innovációt** tette meg fő irányának. Számos, erős lábon áll a gyártó termékportfóliója, melyekkel egyszerre indulhatunk az energiamegtakarítás, a hőhidmentesítés és az egészséges épített környezet irányába.

Környezetbarát energiamegtakarítás

Az évek óta tartó lakossági felújítási hullámban a lakosság olyan szigetelőanyagokat keres, melyek költségtakarékosan és környezettudatos módon garantálnak energiahatékonyságot, amellett, hogy műszaki teljesítményük és környezeti lábnyomuk is elváráson felüli.

Az új generációs URSA TECTONIC ásvány(üveg)gyapotot már valószínűleg senkinek nem kell bemutatni, ne feledkezzünk el azonban az URSA méltán népszerű sárga SF BiOnic és DF BiOnic márkanevű

termékeiről, természetes kötőanyagú LIGNIN szálasanyagáról és zöldesbarna TERRA szálas szigetelőanyagairól sem, melyek évtizedek óta állják az idő próbáját mind a magyar, mind a nemzetközi piacokon. Miért kap kiemelt szerepet az URSA-gyapotok zöld lábnyoma? Mert az üvegyapot gyártása során jelentős arányban – akár 80%-ban – használnak fel **újrahacsosított üvegtartalmat**, ami számottevően csökkenti a környezeti terhelést, és hozzájárul a fenntarthatóbb építőipari gyakorlatokhoz. Emellett a termék kiváló hő- és hangszigetelő képessége révén **kimutathatóan mérsékli a fűtési és hűtési energiaigényt**, ami nemcsak a felhasználó költségeit csökkenti, hanem az épület üzemeltetésének CO₂-kibocsátását is. Mindezt reális mértékű költségbefektetéssel.

Hőhidmentesítés

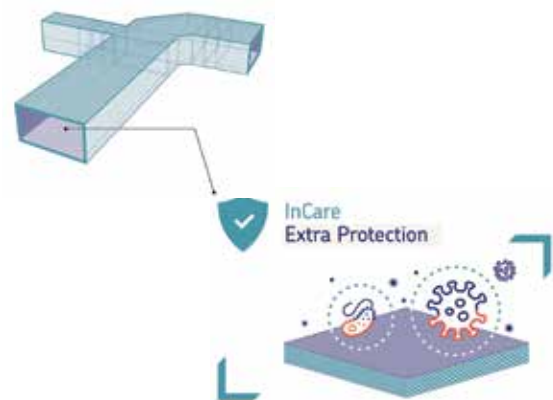
Talajon fekvő és talajban lévő épületszerkezetek, egyéb szerkezeti hőhidak – mindenre kell megoldás. A zárt cellás szerkezetű, **vakolható URSA XPS extrudált polisztiroltáblák** rendkívül

jó hőszigetelő képességgel és nagy nyomószilárdsággal rendelkeznek, ezért ideálisak pincefalakra, pincepadlóhoz, pincefödémekhez, lábazatokhoz és minden olyan szerkezeti pont hőhidmentesítéséhez, ahol nagy a fizikai terhelés és a nedvességterhelés. Emellett a szerkezetbeni hőhidak kiküszöbölésével az épület egyenletesebb hőérzetet, kisebb hűtőhatást nyújt és kisebb hővesztést biztosít, ami javítja az épület szerkezeti komfortját energetikailag és használati értelemben is.

Ehhez hozzátevé az URSA kombinált XPS-bakos szigetelési rendszer megoldásait, melyekkel járható padlásfödém vagy akár prémiumigényeket is kielégítő, speciális rétegrendű ferde tetőszigetelés készíthető, az „alapoktól kezdve energiatakarékos otthon” építhető. A **stabilabb, szárazabb és tartósabb épületszerkezet** hosszú távon is növeli az ingatlan értékét és a benne élők komfortját.

Egészséges épületek?

Miért aktuális ez most? Az utóbbi évtizedek építészeti trendjére jellemző, hogy az épületek egyre légzártaabbak lettek. Ennek oka nem az, hogy az építész tervezők fantáziájukat szabadra engedve extrém létesítményeket alkottak, melyekben nem a nyitható nyílászárók játszották a fő szerepet, hanem éppen az energiahatékonyság növekvő igénye indokolt olyan újfajta tervezési hozzáállást, mellyel az épületekben megpróbáljuk bent tartani a megtermelt hőt (nyáron a hűtött levegőt). Nyilvánvalóan az új típusú épületekhez tartozik egy komoly szellőztetőrendszer is, de emellett a levegőminőség kulcsfontosságúvá vált.

Az URSA AIR InCare egy prémiumszálas szigetelőanyag-termékcsalád, amely kimondottan különbözik a piacon elérhető általános szigetelésektől. Az innovatív InCare-technológia lényege, hogy rézionokat integrálnak a URSA AIR-panelek belső szerkezetébe, felhasználva a réz természetes, tartós és bizonyítottan hatékony mikrobaellenes anyagtulajdonságát. A **rézionos felületek** a HVAC-rendszerben folyamatosan csökkentik a mikrobiális terhelést, **meggátolják a káros mikroorganizmusok szaporodását**. A technológia laboratóriumi tesztek szerint akár **99,99%-kal csökkenti** a baktériumok és a vírusok – köztük a humán koronavírus – jelenlétét (ISO 20743:2013 szabvány alapján tesztelve), így a légcsatornákban **tisztább, biztonságosabb levegő kering**, ami csökkenti a betegségek kockázatát.

Az URSA nem csupán termékeket kínál, hanem egy **átfogó, jövőbiztos komfortélményt** minden otthon és épület számára. E három megközelítés együtt olyan komplett szigetelési rendszert alkot, amely képes egyszerre védeni az egészséget, csökkenteni az energiavesztéset és növelni az épület tartósságát.

URSA Salgótarján Zrt.
www.ursa.hu

Falazás pontosan úgy, ahogy annak lennie kell

A WLTR falazórobot innovációt hoz a lakossági- és ipari építési projektekbe. Páratlan támogatást nyújt a pontos, tökéletesen egyenes falak építéséhez. Az építőipari robotika alkalmazása javítja a hatékonyságot, a biztonságot és a munka minőségét egyaránt.

Porotherm

Akár
10 m²/óra
falazási
sebesség

wienerberger.hu

Falazási bemutatóval várjuk Önt a Construmán, az A pavilon 104/G standján!
Regisztráljon ingyenes belépőért a honlapon!

Jövőtállóra terveztük. A szerkezettől a kész tetőig.

[136 DB]

ELŐREGYÁRTOTT ELEM

A Terrán innovatív termékei az évszázados tapasztalat és a modern technológia találkozásából születtek. Ezt a filozófiát követtük komplett tetőrendszerünk, a gyors és hatékony kivitelezést nyújtó KészTető megalkotásakor is — hogy igazán jövőtálló minőséget biztosítsunk.

terrankesteto.hu

TERRÁN
OTTHON A JÖVŐBEN

TERRÁN KÉSZTETŐ

A fent megadott mennyiség csak illusztrációs célt szolgál, fiktív érték, és nem minősül valós, hivatalos műszaki adatnak.

Biztonságot nyújtó, és magas esztétikai értéket képviselő megoldások, amelyek egymással szinergiát alkotva hívnak életre kényelmes élettereket. Tetőcserép, Geron napelemes tetőrendszer, KészTető és Térkő – a Terrán ernyőmárkának köszönhetően a harmonikus otthon átfogó, egymásra épülő rendszerelemek révén ölthet formát. Keresse a Terrán márka további termékeit is, hogy a házépítés vagy -felújítás, könnyű, hosszú távon megbízható, költség- és időhatékony legyen!

TERRÁN
TETŐCSERÉP
terranteto.hu

TERRÁN
KÉSZTETŐ
terrankesteto.hu

TERRÁN
SOLAR
terran-geron.hu

TERRÁN
TÉRKŐ
terranterko.hu